

ZWIĄZEK
MIAST
POLSKICH

SAMORZĄD MIEJSKI

MIESIĘCZNIK ZWIĄZKU MIAST POLSKICH

NUMER 5/260

MAJ 2019

„Zjednoczona w różnorodności”
motto Unii Europejskiej

Od 15 lat jesteśmy razem.

#DZIĘKUJEMY

W NUMERZE

15 LAT OBECNOŚCI POLSKI W UE

str. 4 Wspólne śpiewanie hymnu europejskiego, eksponowanie flag Polski i Unii, koncerty i wystawy - tak w wielu polskich miastach świętowano 1 maja rocznicę wstąpienia Polski do Unii Europejskiej.

str. 6 1 maja minęła 15. rocznica wejścia Polski do Unii Europejskiej. W tym czasie nasz kraj przeszedł ogromną metamorfozę. Ponad 200 tysięcy inwestycji o wartości 675 miliardów złotych, to imponujący bilans naszego członkostwa. Dzięki środkom europejskim samorządy mogły zrealizować wiele projektów. Powstały liczne inwestycje infrastrukturalne, nowoczesne obiekty sportowe i kulturalne czy rewitalizacje. Unowocześnianie są szkoły, możemy też przemieszczać się szybciej i bezpieczniej. Dodatkowo mieszkańcy mają również możliwość korzystania z programów społecznych. Prezentujemy dziś przykłady tego, jak polskie miasta wykorzystywały tę wielką szansę, jaką była możliwość pozyskania funduszy unijnych i przeznaczenia ich na rozwój.

ZE ZWIĄZKU

str. 14 Członkowie Zarządu ZMP 10 maja podczas posiedzenia w Wołominie negatywnie zaopiniowali propozycję Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju zawartą w tym projekcie, polegającą na zastąpieniu rozdziału „Polityka miejska” rozdziałem „Polityka publiczna”.

str. 16 Trwa rekrutacja do programu ze środków z Funduszy norweskich i EOG „Rozwój lokalny”, który realizuje Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju oraz Związek Miast Polskich. Ma on poprawić sytuację miast wyłonionych przez Polską Akademię Nauk jako ośrodków z najtrudniejszą sytuacją społeczno-gospodarczą w kraju, ale może przynieść też korzyści pozostałym miastom w Polsce.

KRONIKA KRAJOWA

str. 17 Benjamin Barber, amerykański filozof polityczny i politolog twierdził, że dzisiejsze państwa nie radzą sobie z globalnymi problemami, a politycy we wszystkich krajach walczą ze sobą. Dlatego kluczem do rozwiązania światowych wyzwań są miasta, bo one na co dzień i w praktyce rozwiązują problemy. W dniach 9-10 maja br. w Serocku odbyło się seminarium „Miasta i gminy liderami działań na rzecz klimatu i energii”.

15 lat Polski w Unii Europejskiej

#DZIĘKUEMY

Związek Miast Polskich wspólnie z miastami w kwietniu br. zorganizował ogólnopolską samorządową kampanię europejską. Kampania #DziękUEmy prezentowała zmiany, które zaszły w naszym kraju dzięki wsparciu środków z Unii Europejskiej.

W tym roku 1 maja 2019 roku świętowaliśmy 15. rocznicę wejścia Polski do Unii Europejskiej. Przez te wszystkie lata, dzięki współpracy, wymianie doświadczeń, środkom europejskim oraz zaangażowaniu lokalnych społeczności wokół europejskich wartości, nasz kraj przeszedł niesamowitą metamorfozę.

W miastach widać to najlepiej. To nie tylko nowa infrastruktura, zrewitalizowana przestrzeń publiczna, czy nowe obiekty sportowe i kulturalne. Od 15 lat Polska jest częścią wspólnego rynku, którego łączne PKB ustępuje na świecie wyłącznie

skimi! Jesteśmy Europejczykami! Pochwalmy się naszymi sukcesami! - pisał w zaproszeniu skierowanym do miast prezes Związku Miast Polskich, Zygmunt Frankiewicz. Zachęcał, by dzień 1 maja w polskich miejscowościach był radosnym świętem dla mieszkańców. - Chcemy, aby to właśnie z naszych miast i gmin poszedł w świat głośny przekaz europejski. Gorąco zachęcam Państwa do organizowania w Waszych miastach uroczystości, koncertów, konkursów i wszelkich innych wydarzeń dla mieszkańców, tak aby zaangażować ich we wspólne świętowanie rocznicy przystąpienia Polski do Unii Europejskiej.

Związek Miast Polskich wraz z miastami przygotował wspólną samorządową kampanię europejską, na którą składały się: **wspólna grafika dotycząca rocznicy 1 maja** (można ją było wykorzystywać do druku plakatów, do komunikacji internetowej czy innych form promocji na dowolnych nośnikach), **spot video** (cztery 15 sekundowe i jeden 2 minutowy spot pokazujący różnorodne korzyści z naszego członkostwa w UE) oraz **działania w mediach społecznościowych**. W ramach kampanii zaproponowano również, aby wspólnym elementem obchodów w mia-

Tak kampania #DziękUEmy widoczna była na ulicach Warszawy.

Fot. Archiwum UM

USA. Tysiące firm działających w polskich miastach potrafiło z powodzeniem wykorzystać możliwości, jakie daje taka sytuacja. I choć trudno przecenić wpływ członkostwa w UE na gospodarkę lokalnych ojczyzn, warto również pamiętać o licznych programach wymiany dla młodzieży, szkoleniach i kursach dla pracowników różnych branż, rozwoju turystyki oraz wielu projektach społecznych podnoszących jakość życia oraz niwelujących nierówności. - Europa to nie jest jakaś „odległa Bruksela”. Europa to my! Nasze miasta są miastami europejs-

stach było odśpiewanie 1 maja o godz. 12:00 „Ody do radości”. Wszystko opatrzone hasztagiem #DziękUEmy.

Wspólna samorządowa kampania #DziękUEmy została zainaugurowana 18 kwietnia w Łodzi.

- Wspólnie z miastami całego kraju, pod egidą Związku Miast Polskich, rozpoczynamy kampanię, która przypomni wszystkim Polakom, jak bardzo zmienił się nasz kraj, nasze miasta i gminy, w tym również Łódź przez 15 lat naszego członkostwa w Unii Europejskiej - powiedziała prezydent Łodzi, Hanna Zdanow-

ska na konferencji prasowej inaugurującej kampanię Związku Miast Polskich. - Żyjąc w pośpiechu, nie doceniamy ogromu zmian, które zawdzięczamy przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej. Kampania ma uświadomić nam wszystkim, jak wiele pozyskaliśmy z Unii, a także jak wiele daliśmy w tym czasie od siebie. Chcemy mówić o tym, jak ważne były te lata i jak ważne jest, by kolejne były równie owocne w ogniskach zmian, którymi są miasta. Prezes ZMP, prezydent Gliwic **Zygmunt Frankiewicz** zaznaczył: - Naszą kampanią wpisujemy się w dyskusję o wartościach. Mówimy o tym, co dla Polaków jest ważne: o integracji europejskiej, o wspólnocie z państwami europejskimi. Podkreślamy, że są w naszym członkostwie ważniejsze rzeczy niż pieniądze, takie jak wspólny rynek, możliwość swobodnego podróżowania, taniego komunikowania się. **Rafał Trzaskowski**, prezydent miasta stołecznego Warszawy poinformował, że w stolicy aż 40 proc. kosztów wszystkich inwestycji finansowanych było ze środków UE i dodał: - Projekty europejskie to nie tylko rozwój samego miasta, to także rozwój całej metropolii, bo w ciągu minionego piętnastolecia

udało nam się stworzyć w Polsce prawdziwe metropolie, gdzie rozwija się całe ich otoczenie, niejednokrotnie szybciej niż sama metropolia.

między sobą w miastach, różnimy się także między poszczególnymi miastami, ale to piękna różnorodność i powinniśmy ją pielęgnować. Będąc we wspólnocie wartości europejskich od 15 lat, nie zostaniemy w domu 26 maja, bo ani demokracja, ani Unia Europejska, ani nawet katedra Notre Dame, nie są nam dane raz na zawsze.

W łódzkiej inauguracji kampanii #DziękUEmy wzięli udział prezydent Gliwic i prezes ZMP Zygmunt Frankiewicz, prezydent Warszawy Rafał Trzaskowski, prezydent Gdańska

Aleksandra Dulkiewicz, prezydent Sopotu Jacek Karnowski oraz prezydent Sosnowca Arkadiusz Chęciński.

(epe)

Przypomnienie o 15 latach obecności Polski w Unii Europejskiej na moło w Sopocie.

Fot. Archiwum UM

Prezydent Gdańska **Aleksandra Dulkiewicz** przypominała jedno z głównych haseł przyświecających UE: „zjednoczeni w różnorodności”: - Tak jak różnimy się

Zaproszenie dla mieszkańców na wybory

#GŁOSUEMY

Prezydenci polskich miast, pod egidą Związku Miast Polskich, zachęcali mieszkańców do udziału 26 maja w wyborach do Parlamentu Europejskiego. W tygodniu poprzedzającym wybory trwała wspólna samorządowa kampania #GłosUEmy.

Kampania #GłosUEmy to kontynuacja ogólnopolskiej kampanii samorządowej #DziękUEmy. Zrealizowana wspólnie przez polskie miasta i Związek Miast Polskich miała na celu zaprezentowanie zmian, które zaszły w naszym kraju dzięki wsparciu środków unijnych. Przypominała wszystkim Polakom, jak bardzo zmienił się nasz kraj, nasze miasta i gminy. Nawiązywała bezpośrednio do obchodzonej 1 maja tego roku rocznicy 15-lecia wstąpienia Polski do Unii Europejskiej. Wspólna samorządowa kampania #DziękUEmy uruchomiła w miastach głośny przekaz europejski.

15 lat Polski w Unii Europejskiej to nie tylko nowa infrastruktura, zrewitalizowana przestrzeń publiczna, czy nowe obiekty sportowe i kulturalne. To również wspólny rynek, swoboda podróżowania, komuni-

kowania się, wymiana kulturalna, edukacja, czy wspólne wartości, co podkreślają prezydenci polskich miast. Dlatego tak ważne są wybory do Parlamentu Europejskiego, które odbyły się w minioną niedzielę, **26 maja br.**

Druga część samorządowej kampanii - #GłosUEmy - miała przede wszystkim za zadanie zwiększenie udziału mieszkańców w wyborach europejskich.

26 maja b.r. odbyły się powszechne wybory do Parlamentu Europejskiego, czwarte

od przystąpienia Rzeczypospolitej Polskiej do Unii Europejskiej i dziewiąte w ogóle – licząc od pierwszych „wyborów europejskich” w 1979 roku. Obywatele RP i stale zamieszkali w Polsce obywatele innych państw członkowskich Unii Europejskiej mogli w 13 okręgach wyborczych, na które został podzielony nasz kraj, wybrać postów reprezentujących ich w toku pięcioletniej kadencji.

(epe)

15 lat Polski w Unii Europejskiej

Wielkie świętowanie

Wspólne śpiewanie hymnu europejskiego, eksponowanie flag Polski i Unii, koncerty i wystawy - tak w wielu polskich miastach świętowano rocznicę wstąpienia do Unii. 1 maja był kulminacyjnym dniem samorządowej kampanii #DziękUEmy, podczas której miasta dziękowały Unii za wspólne 15 lat.

Rocznica była obchodzona w miastach bardzo radośnie, świętowano na rynkach i placach. O godzinie 12.00 został odśpiewany hymn Unii Europejskiej „Oda do radości”.

Wiele miast, powiatów i województw zorganizowało z okazji 15-lecie członkostwa Polski w Unii rozmaite wydarzenia.

W **Warszawie** 1 maja Krakowskie Przedmieście stało się miejscem Festiwalu Europejskiego, ze strefami dla osób o różnych zainteresowaniach. Mieszkańcy i goście mogli m.in. nauczyć się tańców narodowych krajów należących do Unii Europejskiej czy skosztować lokalnych przysmaków, np. żurku, chłodnika litewskiego i węgierskiego gulaszu. Na zakończenie obchodów zorganizowano koncert w Multimedialnym Parku Fontann. Wystąpiła m.in. orkiestra Symfoniczna i Chór Filharmonii Narodowej z Krzesimirem Dębskim, a także Kayah, Natalia Nykiel i Stanisław Soyka.

Wspólne śpiewanie hymnu Unii Europejskiej na molo w Sopocie i koncert polskich gwiazd w ERGO ARENIE – tak m.in. 1 maja **Gdańsk** i **Sopot** wspólnie świętowały 15. rocznicę wstąpienia Polski do Unii Europejskiej. W wypełnionej hali ERGO ARENA, gwiazdy polskiej sceny muzycznej wystąpiły na koncercie „Zjednoczeni w różnorodności – 15 lat Polski w UE”. W koncercie udział wzięli Maria Peszek, Natalia Przybysz, Grażyna Łobaszewska, Fisz Emade Tworzywo, Muniek i Przyjaciele, Raz Dwa Trzy, Voo Voo, a także Joanna Marcinkowska (fortepian), Chór Kameralny 441 Hz oraz Polska Filharmonia Kameralna Sopot pod dyktando Wojciecha Rajskiego.

Samorząd **Bydgoszczy** na 1 maja przygotował wystawę „Bydgoszcz #DZIEKUEMY”, która na grafikach i zdjęciach pokazuje zmiany jakie zaszły w mieście w ostatnich 15 latach. Ekspozycja, prezentowana w sercu miasta, na moście staromiejskim, została przygotowana w ramach Obchodów Bydgoskiego Roku Wolności. Przedstawia gra-

fiki i zdjęcia bydgoskich inwestycji współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej. - *Każdy z nas codziennie poruszając się po mieście korzysta z naszej obecności w Unii Europejskiej. Unia to wspólnota wartości, ale też wymierne korzyści - mosty, drogi, nowoczesne autobusy i tramwaje, parki i instytucje kultury. To też szereg programów społecznych, ekologicznych i innowacyjnych, dzięki którym rozwija się nie tylko miasto, ale i jego mieszkańcy. Mijamy tego świadomość, doceniajmy to i mądrze z tego korzystajmy.* To

li m.in. Kayah, Kasia Kowalska, Grzegorz Markowski i Dariusz Kozakiewicz z Perfectu, Patrycja Markowska czy Piotr Kupicha. Specjalny set zremiksowanych największych przebojów ostatnich 15 lat przygotował na tę okazję DJ Mafia Mike. Jego muzyczna propozycja towarzyszyła również spektakularnemu pokazowi pirotechnicznemu na zakończenie koncertu. Gala odbyła się na terenach obok opolskiego Centrum Wystawienniczo-Kongresowego. Towarzystwo jej liczne atrakcje, stoiska

Wystawę Bydgoszcz #DZIEKUEMY można oglądać przez cały maj.

Fot. bydgoszcz.pl

Flaga europejska niesiona przez mieszkańców Polic.

Fot. police.pl

radość i duma być Europejczykiem - mówił prezydent Rafał Bruski.

Wystawę Bydgoszcz #DZIEKUEMY można oglądać przez cały maj.

15. rocznicę wejścia Polski do Unii Europejskiej mieszkańcy i goście **Opola** świętowali hucznie i w prawdziwie muzycznym stylu. Wszystko za sprawą koncertu, w dniu 4 maja 2019 r., w którym wystąpiły gwiazdy polskiej sceny muzycznej i znani DJ-e. Do Opola – stolicy polskiej piosenki, przyjecha-

promujące Unię Europejską. Podobne koncerty odbyły się w całym województwie.

W **Zgorzelcu** 1 maja po obu stronach Nysy odbył się Festyn Europejski - Na styku kultur, który w południe zainaugurowali burmistrzowie Zgorzelca i Goerlitz, częstując mieszkańców obu miast ogromnym tortem okolicznościowym. Oprócz tortu na mieszkańców obu miast czekał wielki, darmowy gar zupy: polskiej – pomidorowej i niemieckiej – Kartoffelsuppe. Był też plener

plastyczny, obóz survivalowy, historyczne obozowisko Słowian i German, prezentacja talentów Europamiasta Zgorzelec-Görlitz. Święto zakończyła wieczorna transgraniczna zabawa taneczna.

Również **Police** przystąpienie Polski do Unii świętowały symbolicznie, pamiętając od niedalekiej granicy dzielącej Polskę i Niemcy. 30 kwietnia wieczorem najpierw zagrała orkiestra, na maszty wciągnięto flagi, a o północy w górę poszedł szlaban na dawnym przejściu granicznym Kołba-

dobnie jak mieszkańcy wielu innych miast, zaczęli w samo południe na Rynku, wspólnie śpiewając „Ode do Radości” – hymn zjednoczonej Europy. To, jak miasto zmieniło się i ile zyskało dzięki wstąpieniu Polski do UE można było zobaczyć na wystawie w Rynku. W latach 2004 – 2018 Legnica wraz z innymi beneficjentami zrealizowała projekty o wartości ponad 970 mln zł.

Mieszkańcy **Poznania** 1 maja zgromadzili się na Starym Rynku i w samo południe także wspólnie odśpiewali „Ode do radości”. Ze-

Z okazji 15-lecia wstąpienia Polski do Unii mieszkańcy **Suwałk** mogli obejrzeć wystawę fotograficzną „Suwałki 15 lat w Unii Europejskiej”, spróbować tortu w barwach flagi Unii czy zaśpiewać „Ode do radości”. Wszystko to podczas Pikniku Europejskiego. W ramach Pikniku odbyła się też III Suwalska Majówka Społeczna.

- *Te 15 lat to jest bardzo dobry okres dla naszego miasta. Możemy być dumni z tego, że tak wiele udało się osiągnąć wspólnie, przy pomocy naszych Przyjaciół z Unii Europejskiej, przy pomocy środków z różnych programów Wspólnoty. To co udało się zrobić, przedstawiamy dziś na fotografiach, a jest tego w naszym mieście naprawdę dużo. W Suwałkach pozyskaliśmy z Unii Europejskiej ponad 600 mln zł różnych dotacji. Dziś trudno sobie wyobrazić, co by było, gdyby tych środków nie było. Wchodząc do Unii mieliśmy różne obawy, mnogość dokumentów, procedur, ale teraz jesteśmy bardzo dobrzy w pisaniu wniosków, uczymy innych. To co widzicie, to nasza wspólna praca i sukces. Dziękuję wszystkim osobom i instytucjom, które przyczyniły się do 15 lat sukcesu Suwałk. Bądźmy dumni z tego, że jesteśmy w zjednoczonej Europie* - mówił Czesław Renkiewicz, Prezydent Suwałk.

Plenerowe koncerty, defilady i inscenizacje teatralne i taneczne przez cztery dni wypełniały **Lublin** w ramach „Święta Dwóch Unii”. Mieszkańcy i turyści świętowali 15. rocznicę wstąpienia Polski do UE. Uroczyste odegranie hymnu Polski i hejnału Lublina, podniesienie flagi Unii Europejskiej oraz wspólne odśpiewanie „Ody do radości” pod Ratuszem. Symboliczne uderzenie Dzwonu Europy oraz otwarcie Festiwalu Dzieci – rodzinnego pikniku pełnego zabawy, warsztatów, spektakli oraz gier interaktywnych i konkursów o Unii Europejskiej i europejskich projektach Lublina. To wszystko czekało na zgromadzoną publiczność 1 maja z okazji 15-lecia Polski w Unii Europejskiej. Radni Rady Miejskiej **Wałbrzyska** podjęli uchwałę w sprawie ustanowienia całego roku 2019 w Wałbrzychu - Rokiem Europy. W Wałbrzychu od lat podkreślamy tolerancję dla ludzi, narodów, kultury, wyznań, religii i pokojowego współistnienia, bowiem tuż po wojnie nasze miasto można było utożsamiać z „małą Europą”. Powojenny Wałbrzych stał się domem dla Polaków, Francuzów, Niemców, Belgów, Greków i wielu innych narodów. Był miejscem dla pokojowego współistnienia wielu wyznań – żydów, chrześcijan, prawosławnych, ewangelików, którzy przyjechali z różnych stron świata - czytamy w uzasadnieniu uchwały.

Na podstawie stron internetowych miast
(epe)

Jak Legnica zmieniła się i ile zyskało dzięki wstąpieniu Polski do UE można zobaczyć na wystawie w Rynku.

Fot. portal.legnica.eu

Mieszkańcy Poznania 1 maja zgromadzili się na Starym Rynku i w samo południe wspólnie odśpiewali „Ode do radości”.

Fot. poznan.pl

skowo-Pomellen. Działo się to przy dźwiękach IX Symfonii Ludwiga van Bethovena i śpiewaniu „Ody do Radości”. Nie zabrakło wielkoformatowej flagi UE rozwiniętej przez mieszkańców Pomorza Zachodniego czy pamiątkowych paszportów. Wszystko, by uczcić 15 lat obecności Polski we Wspólnocie Europejskiej.

Legniczanie tłumnie świętowali 15 – lecie wstąpienia do Unii Europejskiej. Bawili się i słuchali koncertów w parku Miejskim. Po-

brani przed Ratuszem poznaniacy, wspierani przez turystów, najpierw zobaczyli trykające się koziołki, a po chwili odśpiewać kompozycję Ludwika van Beethovena. W głównej roli wystąpił Poznański Chór Chłopców pod dyktando Jacka Sykulskiego. Chłopców wspomagał Chór Dziewcząt Poznańskiej Szkoły Chóralnej Jerzego Kurczewskiego pod dyr. Laury Stieler, Chór Uniwersytetu Każdego Wieku „Pasjonaci” oraz Chór „Cantanti” pod dyr. Michała Sergiusza Mierzejewskiego.

Bilans 15 lat członkostwa w UE

Miasta - mistrzowie inwestowania

1 maja minęła 15. rocznica wejścia Polski do Unii Europejskiej. W tym czasie nasz kraj przeszedł ogromną metamorfozę. Ponad 200 tysięcy inwestycji o wartości 675 miliardów złotych, to imponujący bilans naszego członkostwa.

W ciągu 15 lat od czasu wejścia Polski do Unii Europejskiej 1 maja 2004 r., nasz kraj uczestniczył w dwóch zakończonych już unijnych perspektywach finansowych (lata 2004-2006 i 2007-2013), obecnie realizowane są projekty z perspektywy 2014-2020.

Po wejściu Polski do Unii Europejskiej fundusze strukturalne, jako podstawowe instrumenty polityki UE wspierały władze samorządowe w rozwiązaniu ich najważniejszych problemów rozwojowych. W okresie 2004-2019 miasta zrealizowały i realizują projekty współfinansowane ze środków unijnych w tym, w ramach Funduszu Spójności (FS), Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) oraz Europejskiego Funduszu Spójności (EFS).

Szlify na tej drodze wiele samorządów przetarło na długo przed 1 maja 2004 r.,

kiedy Polska formalnie wstąpiła do Unii Europejskiej. Złożone procedury ubiegania się o fundusze unijne miasta ćwiczyły już pod koniec lat 90., będąc konsumentami środków przedakcesyjnych (PHARE, ISPA). Zdobyte wówczas doświadczenie procentuje do dzisiaj. Dobre projekty, poprawnie i na czas przygotowana dokumentacja aplikacyjna i zapewniony niezbędny wkład własny – to skrócony przepis wielu miast na sukces w tej dziedzinie.

Pozytywne skutki naszej obecności w Unii Europejskiej widać gołym okiem. Wspólny rynek korzystnie wpłynął na sytuację gospodarczą Polski. A dzięki środkom europejskim samorządy mogły zrealizować wiele projektów. Powstały liczne inwestycje infrastrukturalne, nowoczesne obiekty sportowe i kulturalne czy rewitalizacje. Unowocześniane są szkoły, możemy też przemieszczać się szybciej i bezpieczniej. Dodatkowo mieszkańcy mają również możliwość korzystania z programów społecznych.

W trwającej obecnie perspektywie (2014-2020) wiele miast, zwłaszcza te większe, koncentrują się szczególnie na projektach związanych z zapobieganiem skutkom zmian klimatycznych i z energooszczędno-

ścią, a także na działaniach, które poprawić mają jakości życia mieszkańców.

Efekty rozszerzenia UE w 2004 roku można oceniać z różnych perspektyw. Miarą unijnego wpływu są oczywiście finanse. Do końca roku 2018 Polska osiągnęła dodatnie saldo na poziomie 107,4 miliardów euro, co plasuje nasz kraj na pierwszym miejscu spośród wszystkich państw członkowskich UE. Największy, około 36 procentowy, udział w wykorzystaniu dofinansowania UE miały projekty z zakresu poprawy dostępności terytorialnej czyli na przykład budowa dróg, kolei i infrastruktury lotniczej. Istotne miejsce w wydatkach, bo aż 19 procent, zajęł także rozwój kapitału ludzkiego poprzez podnoszenie kwalifikacji zawodowych, godzenie życia rodzinnego z zawodowym, rozwój żłobków i przedszkoli. Na kolejnych miejscach uplasowały się inwestycje w przedsiębiorczość, innowacyjność oraz badania i rozwój oraz ochronę środowiska.

Prezentujemy dziś przykłady tego, jak polskie miasta wykorzystały tę wielką szansę, jaką była możliwość pozyskania funduszy unijnych i przeznaczenia ich na rozwój. Zobaczcie, jak miasta korzystają z unijnych środków.

JAK MIASTA WYKORZYSTAŁY WIELKĄ SZANSĘ

ŁÓDŹ

Przywracanie życia miastu

Łódź zrealizowała i realizuje projekty warte ponad 7,5 mld zł. Przez 15 lat w Unii Europejskiej samorząd Łodzi podpisał już prawie 300 umów.

Jednym ze sztandarowych projektów i symbolem rewitalizacji w tym mieście jest EC1. Pierwsza łódzka elektrownia została wyremontowana, przebudowana i zaadaptowana na wielkie centrum naukowo-kulturalne. Swoją siedzibę ma tu najnowocześniejsze w Polsce planetarium oraz interaktywne centrum nauki i techniki. Obok nich jest tu pełne zaplecze konferencyjno-kongresowe, którego sercem jest przepiękna hala maszyn z charakterystyczną, zdobioną klatką schodową. Obecnie w EC1 powstają Narodowe Centrum Kultury Filmowej oraz Centrum Komiksu i Narracji Interaktywnej.

Przez ostatnie 15 lat szczególnego znaczenia nabrał w Łodzi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób

kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz mieszkańców, przestrzeni i gospodarki. Zaczęto od punktowych inwestycji-przemian, a obecnie przywracane do życia są całe kwartały.

Krzysztof Piątkowski,
wiceprezydent Łodzi:

- Najwięcej inwestycji miasto zrealizowało z dziedziny transportu i komunikacji. Ale chcę podkreślić, że prawie ćwierć miliarda złotych to pieniądze zainwestowane w obszarze kultury, z czego większość w tej perspektywie unijnej.

Program rewitalizacji, jaki aktualnie prowadzi w Łodzi jest największym tego typu przedsięwzięciem w kraju. Nikt wcześniej na taką skalę nie prowadził zintegrowanych działań obejmujących inwestycje oraz projekty społeczne i gospodarcze.

Więcej

GDYNIA

Inwestycje za ponad 4 mld zł

Dzięki środkom europejskim w Gdyni realizowano wiele inwestycji i projektów. Dotyczyły one m.in. rozwoju infrastruktury transportowej, społecznej, ochrony środowiska i poprawy efektywności energetycznej czy rozwoju edukacji i nauki.

W Gdyni, przy unijnym wsparciu, wykonano do tej pory w sumie 346 projektów. Łączny koszt ich realizacji to 4,16 mld złotych, z czego dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej wyniosło 2 438 545 547 złotych.

Gdynia korzysta z unijnego dofinansowania od wielu lat. Pierwsze środki przyznano miastu jeszcze przed wejściem Polski do Unii Europejskiej - w ramach projektów przedakcesyjnych. Od 1995 do końca pierwszego kwartału 2019 roku w Gdyni realizowano łącznie 346 projektów, na które pozyskano, z różnego rodzaju europejskich programów i funduszy, aż 2 438 545 547 złotych. Kwota ta pokryła ponad połowę całkowitego kosztu ich wykonania, który wyniósł 4,16 mld złotych.

Spośród wszystkich 346 projektów największe dofinansowanie udało się uzyskać na inwestycje dotyczące rozwoju infrastruktury transportowej (1,4 mld złotych). Dzięki tym środkom zrealizowano 45 projektów. Drugą co do wielkości wartość dofinansowania z funduszy unijnych udało się zdobyć na realizację infrastruktury społecznej (376,4 mln złotych, za które wykonano 14 projektów). Trzecia najwyższa kwota – 373,4 mln złotych została pozyskana na realizację 34 projektów w kategorii środowisko i energetyka.

Więcej

Marcin Bazylak,
prezydent Dąbrowy Górniczej:

- Trudno zliczyć projekty, które w Dąbrowie Górniczej zrealizowaliśmy dzięki wsparciu unijnych środków. Dla mnie jednak najcenniejsze są te, które pozwoliły wykreować nowe miejskie przestrzenie i wypełniły je ludźmi. Szczególnie mam tu na myśli ośrodek sportów letnich nad jeziorem Pogoria III z charakterystycznym molo, zrewitalizowany w zeszłym roku Park Zielona czy trwający właśnie projekt rewitalizacji śródmieścia „Fabryka Pełna Życia”. Co warto podkreślić, dodatkowym atutem, jest zaangażowanie mieszkańców, którzy nie tylko z tych przestrzeni korzystają, ale również aktywnie brali udział w ich projektowaniu, tworzeniu i „ożywianiu” każdego dnia.

GDAŃSK

Najwięcej pozyskanych środków

W perspektywie 2007-2013 Gdańsk zajął pierwsze miejsce wśród samorządów z najwyższą kwotą pozyskanego dofinansowania unijnego - ok. 3,1 mld zł. Perspektywę tę charakteryzowały dwa szczególne impulsy inwestycyjne: Gdańsk był jednym z gospodarzy EURO 2012, a w 2009 r. podjął starania o miano Europejskiej Stolicy Kultury 2016. Obiekty kultury, które wówczas powstały w Gdańsku - pozostały na długie lata. Miasto stawiało wówczas szczególnie na projekty pobudzające rozwój gospodarczy i wzrost konkurencyjności Gdańska. Nieustającym priorytetem dla miasta jest rozwój zrównoważonej komunikacji - z naciskiem na transport szynowy. Ale zrealizowano też wielkie inwestycje drogowe. Od 2011 do 2016 r. realizowany był wielki projekt drogowy „Połączenie Portu Lotniczego Gdańsk z Portem Morskim Gdańsk - Trasa Słowackiego”. Zbudowano lub przebudowano ponad 10 km dróg. Powstał najdroższy gdański projekt infrastrukturalny dofinansowany ze środków

unijnych, czyli Tunel pod Martwą Wisłą, otwarty w kwietniu 2016 r.

W latach 2008 - 2012 Gdańsk wzbogacił się o trzy nowe przystanki żeglarskie i 10 przystanków tramwaju wodnego - w ramach „Programu ożywienia dróg wodnych w Gdańsku”. Przy każdej z nich zbudowano obiekty administracyjne z bosmanatami. W sumie uzyskano 53 miejsca do cumowania, m.in. przy 24 pomostach pływających. 10 pomostów powstało na przystankach tramwaju wodnego.

W partnerstwie z Gdynią i Sopotem Gdańsk zrealizował projekt pn. „Rozwój Komunikacji Rowerowej Aglomeracji Trójmiejskiej w latach 2007-2013”. W mieście powstało ponad 26 km dróg rowerowych wzdłuż kilkunastu ulic.

Oddany do użytku w listopadzie 2015 r. Zintegrowany System Zarządzania Ruchem TRISTAR to także produkt partnerstwa Trójmiasta (z liderem Gdynią) w sięganiu po środki europejskie. Sercem systemu jest centralny komputer połączony z centrami sterowania ruchem, który zarządza sygnalizacją świetlną i reguluje ruch pojazdów komunikacji miejskiej.

Więcej

TORUŃ

Bezprecedensowe zmiany

Nowy most, sala koncertowa na Jordankach, odnawiane kolejne zabytki, rozwój nowoczesnej sieci tramwajowej i autobusowej, trasa średnicowa czy budowa ronda na placu Chrapka – to tylko przykłady inwestycji zrealizowanych w mieście z udziałem funduszy unijnych.

Zmiany infrastrukturalne w Toruniu w ostatnich dwóch dekadach są widoczne gołym okiem i z pewnością nie byłyby możliwe bez potężnego zastrzyku unijnej pomocy. W ciągu 15 lat obecności Polski w Unii Toruń przeobraził się w sposób bezprecedensowy w swojej historii. Miasto niezmiennie plasuje się w czołówce rankingów miast polskich najaktywniej wykorzystujących

fundusze unijne. Także w regionie dzierży palmę pierwszeństwa, jeśli chodzi o wysokość pozyskanych środków.

Most Generał Elżbiety Zawackiej, budowa trasy średnicowej (Trasy Władysława Raczkiewicza), przebudowa Szosy Chełmińskiej, ulic Łódzkiej i Turystycznej czy budowa ronda turbinowego na pl. bpa Chrapka to przykłady wielkich zadań drogowych zrealizowanych w ostatnich latach z dużym udziałem funduszy unijnych. Szczególnie budowa nowego mostu z układem dróg dojazdowych jest inwestycją, na którą bez tej pomocy Toruń jeszcze długo nie byłby w stanie sobie pozwolić. Z ogólnego kosztu 699 mln zł aż 477 mln zł pochodziło z Unii. W perspektywie finansowej 2014-2020 fundusze europejskie wspierają przedsięwzięcia z takich dziedzin, jak m.in.: ekologiczna mobilność miejska, ochrona środowiska i efektywność energetyczna, rewitalizacja terenów zieleni, odnowa zabytków, sprawna gospodarka komunalna czy rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej. Do końca grudnia 2018 r. podpisano już 125 umów o dofinansowanie projektów, w których Miasto Toruń oraz jego jednostki organizacyjne są beneficjentami lub pełnią funkcję partnera. Całkowita wartość tych przedsięwzięć to ponad 1 mld zł, a łączna kwota dotacji ponad 650 mln zł.

Więcej

ŚREM

Turystyczno-kulturalne centrum

Jedną z kluczowych inwestycji zrealizowanych w Śremie w ostatnich latach jest modernizacja Muzeum Śremskiego. W ramach tego przedsięwzięcia powstał przeszklony pawilon wystawowy, gdzie będą odbywać się pokazy współczesnych działań artystycznych jednocześnie w muzeum i przestrzeni publicznej ogrodu oraz sala widowiskowa na 300 osób, której projekt umożliwia dopasowanie przestrzeni do działań dla mniejszych grup odbiorców. Utworzona zostanie ekspozycja stała łącząca zabytki i nowoczesne technologie interaktywne w wyremontowanym budynku głównym. Nowe budynki zostały połączone ze starym wspólną przestrzenią recepcyjną i zapleczem sanitarnym. Nowe oblicze zyskał odrestaurowany otwarty ogród muzealny z miejscami wypoczynkowymi i małym amfiteatrem.

Wartość projektu to 7 885 671,66 PLN, a wkład Funduszy Europejskich wyniósł 6 683 587,89 PLN.

Samorząd Śremu chce dzięki promocji Muzeum wykreować turystyczno – kulturalne centrum miasta. Ma ono, dzięki połączeniu dziedzina ogrodowego z ciągiem spacerowo-turystycznym związanym z rzeką Wartą i innymi atrakcjami miasta, przyciągać mieszkańców i turystów, dla których w skali roku odbywać się tu będzie do kilkudziesięciu wydarzeń kulturalnych.

Michał Zaleski,
prezydent Torunia:

- Toruń należy do liderów wśród polskich miast, które potrafią szukać źródeł zewnętrznego finansowania inwestycji i skutecznie zdobywają unijne pieniądze. To oznacza przede wszystkim stałe monitorowanie przez samorząd ogłaszanych konkursów na dofinansowanie unijne projektów z różnych dziedzin. Projektów ciekawych, ważnych dla miasta i regionu, oczekiwanych przez mieszkańców i wpisujących się dobrze w unijną filozofię wspierania rozwoju społeczności lokalnej, rewitalizacji czy ekologii.

WROCŁAW

Przywracanie świetności

Wrocławskie miejsce na mapie unijnych dotacji po 15 latach to 2465 zakończonych projektów – twardych, jak budowa Narodowego Forum Muzyki, i miękkich, czyli np. edukacyjnych, szkoleniowych, prospołecznych, ekologicznych. Szybszy rozwój Wrocławia, przywracanie świetności dawnym, dziś cennym pod względem i materialnym, i historycznym obiektom czy ruchomościom, piękniejące zielone otoczenie, a także nietuzinkowe wydarzenia z różnych dziedzin – do tego m.in. przyczynił się potężny zastrzyk unijnych funduszy. Ważnym dla miasta projektem była przebudowa Teatru Capitol. Przeszedł on ogromną metamorfozę, która rozpoczęła się w 2011 roku i trwała dwa lata. Stary budynek został rozbudowany i zmodernizowany. Wnętrza wyposażono w najnowocześniejsze technologie. Teraz teatr muzyczny zachwyca swoją bryłą, imponuje wystrojem wnętrza i ogromną sceną. Inwestycja kosztowała ponad 100 milionów złotych.

W mieście zrealizowano unikatową metamorfozę zabytku techniki - Hydropolis. Dziesięć lat temu nie istniało jeszcze to unikatowe w skali kraju centrum wiedzy o wodzie, a zabytkowy, podziemny zbiornik na wodę pełnił swoją pierwotną funkcję. Dziś, otwarte w grudniu 2015 roku Hydropolis, to miejsce, w którym technologie multimedialne, interaktywne instalacje i modele służą ukazaniu z różnych fascynujących perspektyw wodę. Miejsce dobrze wpisano się już w mapę największych atrakcji turystycznych Wrocławia. Zostało też wielokrotnie docenione wygrywając liczne konkursy, m.in. National Geographic.

Więcej

Zygmunt Frankiewicz,
prezydent Gliwic:

- Gliwice bardzo się zmieniły dzięki dużym inwestycjom współfinansowanym z budżetu UE. Nasze miasto zyskało bardzo korzystny układ drogowy ze skrzyżowaniem autostrad A1 i A4 oraz łączącą miasto konurbacji Drogową Trasą Średnicową. Dzięki tym inwestycjom bardzo dynamicznie rozwijają się u nas firmy logistyczne, powstają tysiące miejsc pracy, budżet miasta zasilają wpływy z podatku od nieruchomości. Środki unijne wpłynęły również na inne obszary. Od tych ważnych, lecz mało widocznych, jak np. budowa kanalizacji na obszarze całego miasta, po spektakularne projekty rewitalizacji terenów przemysłowych – utworzenia w miejscu zlikwidowanej kopalni centrum firm IT zatrudniających tysiące wysoko wykwalifikowanych pracowników.

KRAKÓW

Inwestycje komunalne

15 lat od wejścia do wspólnoty europejskiej i okresu przedakcesyjnego – to czas, w którym Kraków skorzystał z blisko 4,8 mld zł dofinansowania. Dzięki wsparciu z UE miasto zrealizowało wiele kluczowych dla rozwoju gminy inwestycji, wśród których są m.in. Centrum Kongresowe ICE Kraków, Zakład Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych, przebudowa i budowa ciągów komunikacyjnych czy linii tramwajowych.

Jacek Majchrowski,
prezydent Krakowa:

- Miasto uzyskało w ostatnich 15 latach blisko 4,8 mld zł dofinansowania przy wkładzie własnym, przekraczającym 3,9 mld zł. Ten stosunek obrazuje, że bez funduszy unijnych wielu inwestycji, z których Kraków jest znany nie tylko w Polsce, ale i w Europie nie udałooby się zrealizować.

Miasto skorzystało z dofinansowania unijnego jeszcze przed wstąpieniem w struktury UE. Kraków przed 2004 r. otrzymał wsparcie finansowe z funduszu przedakcesyjnego ISPA, co pozwoliło na realizację dwóch strategicznych projektów związanych z gospodarką odpadami stałymi oraz rozbudową i modernizacją oczyszczalni ścieków Płaszów II. Na uwagę zasługuje również kompleksowa i systematyczna modernizacja sieci ciepłowniczej oraz wodno-kanalizacyjnej. Uzupełnieniem istniejącego systemu gospodarki odpadami komunalnymi jest funkcjonujący od 2015 r., jeden z pierwszych w Polsce, nowoczesny Zakład Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych w Krakowie, współfinansowany w kwocie prawie 371 mln zł ze środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko.

Dzięki środkom z UE miasto, a także szkoły i inne jednostki oświatowe zrealizowały dziesiątki różnorodnych projektów – systemowych i zindywidualizowanych, inwestycyjnych i miękkich, o lokalnym i międzynarodowym zasięgu. Do końca 2020 roku wysokość unijnego dofinansowania przekroczy 200 mln zł. W sumie w latach 2004–2020 Kraków zrealizuje 64 projekty edukacyjne współfinansowane z unijnych funduszy strukturalnych o łącznej wartości ponad 160 mln zł. Kraków jako znaczący ośrodek kultury aktywnie pozyskuje środki europejskiego na budowę i modernizację infrastruktury muzeów i teatrów oraz organizację imprez kulturalnych. Dzięki środkom unijnym udało się stworzyć nowoczesne muzeum w podziemiach Rynku Głównego.

Pod płytą Rynku powstał więc unikatowy na skalę europejską rezerwat archeologiczny o powierzchni blisko 4 tys. m kw., który umożliwia oglądanie odnalezionych skarbów i poznanie burzliwych dziejów średniowiecznego Krakowa.

Więcej

CIECHANÓW

Bilans członkostwa w publikacji

Z okazji 15-lecia obecności Polski w Unii Europejskiej, samorząd Ciechanowa przygotował specjalną publikację, dostępną w wersji papierowej i elektronicznej. Zaprezentowano w niej m.in. ostatnie ciechanowskie inwestycje, jak zagospodarowanie otoczenia dworca kolejowego, rewitalizacja wieży ciśnień i budowa parku nauki, rewitalizacja kamienicy przy ul. Warszawskiej 18, rewitalizacja pasażu im. Marii Konopnickiej, termomodernizacja siedziby miejskiej jednostki kultury, modernizacja Krzywej Hali, budowa obwodnicy wschodniej Ciechanowa, modernizacje ulic Niechodzkiej, Mazowieckiej, Sienkiewicza, instalacja elektronicznego systemu informacji pasażerskiej na przystankach komunikacji miejskiej czy zakup pierwszego autobusu elektrycznego.

Krzysztof Kosiński,
prezydent Ciechanowa:

- W Ciechanowie niemal na każdym kroku widać efekty obecności w Unii Europejskiej. Jako miasto jesteśmy bardzo skuteczni w pozyskiwaniu funduszy zewnętrznych, przede wszystkim unijnych, zarówno na inwestycje infrastrukturalne, budowy dróg, obiektów, modernizacje czy rewitalizacje, jak i na projekty miękkie, społeczne. Budżet miasta opieramy przede wszystkim na środkach zewnętrznych, co przekłada się na wieloaspektowy rozwój Ciechanowa. Bilans członkostwa w UE z perspektywy naszego samorządu jest zdecydowanie korzystny.

Przybliżono także rozpoczynające się wkrótce inwestycje: instalację pomp ciepła i paneli fotowoltaicznych u mieszkańców i na obiektach użyteczności publicznej oraz termomodernizację 7 budynków mieszkalnych na osiedlu „Błoki”. Podsumowano także projekty miękkie – społeczne i edukacyjne. Opisano również działania we wcześniejszych latach, takie jak budowa pętli miejskiej, czy rewitalizacja zabytków – ratusza i Zamku Książąt Mazowieckich oraz inwestycje w kanalizację i infrastrukturę drogową.

Więcej

KOSTRZYN NAD ODRĄ

Rozkwit miasta

Członkostwo Polski w Unii Europejskiej niewątpliwie przyczyniło się do niesamowitej metamorfozy i skoku cywilizacyjnego Kostrzyna. Od 2004r. miasto zrealizowało kilkadziesiąt bardzo ważnych inwestycji, dofinansowanych ze środków Unii Europejskiej, które przyczyniły się niewątpliwie do rozkwitu miasta. Najważniejsze z nich to: rewitalizacja Parku Miejskiego (dofinansowanie - 5 567 486,45 PLN), prze-

Andrzej Kunt,
burmistrz Kostrzyna nad Odrą:

- Był to niezwykle owocny czas dla naszego miasta. Kostrzyn jest zaliczany bowiem do najszybciej rozwijających się miast w Polsce, nie tylko dlatego, że w owym czasie wykonano bardzo wiele inwestycji, ale również dlatego, że inwestycje te przyczyniły się do wzrostu dochodów gminy, poprawy szeroko pojętej atrakcyjności miasta, polepszenia warunków edukacji dzieci i młodzieży, stworzenia bogatej oferty kulturalnej, sportowej i turystycznej i rozwoju organizacji pozarządowych.

budowa Placu Wojska Polskiego (dofinansowanie - 2 906 136,36 PLN), budowa amfiteatru (dofinansowanie - 5 500 000 PLN), budowa Szkoły Ponadgimnazjalnej (dofinansowanie - 18 028 297,58 PLN), Europejskie Centrum Spotkań Seniorów i Osób Niepełnosprawnych oraz Centrum Wspierania Biznesu (dofinansowanie - 3 374 977,50 PLN), rewitalizacja Twierdzy Kostrzyn (dofinansowanie - 8 655 622 PLN), uzbrojenie terenów od ul. Drzewickiej do terenów popoligonowych (dofinansowanie - 5 908 503 PLN), przebudowa układu komunikacyjnego (dofinansowanie - 3 569 912 PLN), termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej nr 4 (dofinansowanie - 2 596 286 PLN).

Ale 15 lat Polski w Unii Europejskiej to także wiele działań kulturalnych, sportowych i edukacyjnych dofinansowanych ze środków UE. To również wspólny rynek, swoboda podróżowania, komunikowania się, wymiana kulturalna, edukacja, czy wspólne wartości, o czym mieszkańcy Kostrzyna mogą codziennie się przekonać.

KONIN

Cywilizacyjny skok

- Skok cywilizacyjny dla miasta – tak prezydent Konina Piotr Korytkowski podsumowuje korzyści, jakie przyniosło Koninowi 15-lecie obecności Polski w Unii Europejskiej. W sumie w ciągu 15 lat Konin zdo-

był dofinansowanie na realizację 98 projektów o łącznej wartości ok. 585 mln zł. Do najważniejszych przedsięwzięć, które wpłynęły na rozwój miasta oraz poprawiły życie mieszkańców należą projekty drogowe, komunikacyjne oraz związane ze środowiskiem i turystyką.

W ramach projektu *Przeprawa przez rzekę Wartę - nowy przebieg drogi krajowej nr 25* (źródło finansowania: Sektorowy Program Operacyjny Transport 2004-2006) wybudowano most z estakadami dojazdowymi nad Doliną Warty o długości 3400 metrów. Koszt największej konińskiej inwestycji drogowej, w 3/4 finansowanej z funduszy unijnych, przekroczył 200 mln zł.

Ważnym dla miasta przedsięwzięciem był projekt *Zagospodarowanie terenów nadbrzeżnych w Koninie - Bulwar Nadwarciański* (źródło finansowania: Wielkopolski RPO 2007-2013). Fragment lewego brzegu Warty zmienił się nie do poznania – powstały tarasy, przystań pasażerska, marina rzeczna, szlak spacerowy. W 2012 roku bulwar został uznany przez Towarzystwo Urbanistów Polskich za najlepszą nowo wykreowaną przestrzeń publiczną w Polsce.

Dzięki sfinansowaniu z Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego 2007-2013 wymiany konińskiego taboru, zakupiono 15 autobusów niskoemisyjnych, spełniających normy emisji CO₂. Także dzięki wsparciu unijnemu powstał w mieście Zakład Termicznego Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych. Przeprowadzono ponadto rekultywację gminnych składowisk odpadów na terenie 13 gmin. Spalarnia w Koninie składa się z jednej linii technologicznej termicznego unieszkodliwiania odpadów komunalnych, która pracując siedem dni w tygodniu przez 24 godziny na dobę może zutylizować minimum 94 tys. ton odpadów zmieszanych. Spalarnia w Koninie prócz miasta – obsługuje 36 gmin, czyli ok. 376 tys. mieszkańców.

Więcej

Jacek Karnowski,
prezydent Sopotu:

- Fundusze unijne to była i jest ogromna szansa dla wszystkich samorządów. Zmieniły radykalnie wygląd naszych miast i wsi. Nowe parki, ulice, odnowione szkoły czy muzea, nowoczesna infrastruktura drogowa i poziemia. Ale to także wiele projektów społecznych i edukacyjnych. Dzięki środkom europejskim nasi uczniowie poznają swoich rówieśników w innych krajach, a seniorzy mają więcej możliwości aktywnego spędzania czasu.

Anna Mieczkowska,
prezydent Kołobrzegu:

- Szerokie plaże, nowe oblicze Uzdrowiska, remont molo i promenady, Marina Solna, przebudowa portu rybackiego, pasażerskiego; Regionalne Centrum Sportu, Regionalne Centrum Kultury, liczne termomodernizacje, renowacja flagowych zabytków, powstanie kołobrzesckiej obwodnicy, stale rosnąca sieć ścieżek rowerowych - o korzyściach dla Kołobrzegu wynikających z obecności Polski w Unii Europejskiej mogłabym rozmawiać bez końca. Przez 15 lat nasze miasto pozyskało i zainwestowało ponad 270 milionów złotych.

CHORZÓW

Ważna komunikacja

Do Chorzowa przez 15 lat członkostwa w Unii Europejskiej popłynęły niemal 174 miliony złotych. Warto jednak pamiętać, że pierwsze wsparcie z Brukseli dotarło jeszcze w 1996 roku. Ogółem w ramach dotacji przedakcesyjnych miasto pozyskało blisko 2,8 miliona złotych.

Obecny wygląd Estakady i komfort jazdy nią możliwy jest właśnie dzięki wsparciu z UE. Miasto na jej modernizację pozyskało ponad 25 milionów złotych. Dzięki niemal 32-milionowemu wsparciu, w samym sercu Chorzowa powstało pierwsze na Śląsku Centrum Przesiadkowe. Społisto ono linie autobusowe i tramwajowe, które przebiegają przez centralną część miasta. Komunikacja publiczna to jednak nie jedyny rodzaj transportu chorzowian. W ramach tego samego projektu transportowego, stworzono też sieć rowerów miejskich. Jeździ już ich po Chorzowie 460. Wybudowano ścieżki rowerowe i parkingi.

Zielone światło z Brukseli zaświeciło też dla chorzowskiego rynku. Przebudowę tego miejsca zaplanowano na 2019 rok. Ostatnio miasto pozyskało 2,5 miliona złotych wsparcia na rewitalizację stawów w Parku Róż i stawu Hutnik w Parku Śląskim. Podobne działania miały już miejsce w przeszłości. Fundusze przez lata pozyskiwał nie tylko Urząd Miasta. Tylko w latach 2004 - 2010, 87 milionów złotych dofinansowania trafiło też do Chorzowsko - Świętochłowskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji. Środki zainwestowano w zaopatrzenie wodą pitną mieszkańców tych dwóch miast, a także oczyszczanie ścieków w nowoczesnym zakładzie na Klimzowcu. Z funduszy unijnych przez ubiegłe lata korzystały też m.in. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Powiatowy Urząd Pracy, OPS czy chorzowskie szkoły i przedszkola.

Więcej

TYCHY

Stadion miejski jak ze snu

Dzięki wsparciu środkami europejskimi powstał nowoczesny i jeden z najpiękniejszych obiektów sportowych na Śląsku - Stadion Miejski w Tychach. Został otwarty w 2015 roku. Na jego trybunach może zasiąść ponad 15 tys. kibiców. Powstał w miejscu dawnego stadionu Górniczego Klubu Sportowego Tychy, który wcześniej służył tyszanom przez 42 lata. Na począt-

Obiekt zajął szóste miejsce w konkursie Stadion Roku 2015 spośród 22 nominowanych stadionów z całego świata. Nowoczesny Stadion Miejski Tychy, obok istniejącej już infrastruktury sportowej w mieście, stał się prawdziwą wizytówką Tychów. Został wybudowany za kwotę 128,9 mln zł.

BYTOM

Jak w rodzinie

Ważną inwestycją zrealizowaną w latach 2014 i 2015 przez Bytom z dofinansowaniem środków unijnych był projekt stworzenia stref aktywności inwestycyjnej na terenach poprzemysłowych. Jego całkowity koszt to ponad 21 mln zł, z czego ponad 15 mln pochodziło z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach RPO WSL na lata 2007-2013. Projekt polegał na kompleksowym uzbrojeniu liczącego 21,3 ha terenu poprzemysłowego po byłej KWK Powstańców Śląskich w Bytomiu. W ramach przedsięwzięcia wybudowano tu drogę zbiorczą i drogi dojazdowe o łącznej długości ponad 2 km wraz z chodnikiem, drogą rowerową oraz miejscami parkingowymi. Cały obszar został uzbrojony w oświetlenie, sieć elektryczną, wodociągową, kanalizację deszczową, sanitarną, teletechniczną, a istniejący gazociąg i sieć ciepła zostały przebudowane.

Samorząd Bytomia w swoich działaniach dużo uwagi poświęca problematyce rewitalizacji. W 2009 r. oraz w latach 2014 -2015 zrealizował m.in. projekt „Rewitalizacja zaniedbanych przestrzeni miejskich poprzez utworzenie Kolorowych Podwórek”. Wartość projektu wynosiła 1 860 125,65 zł. Jego przedmiotem była rewitalizacja 9 zaniedbanych przestrzeni miejskich. Utworzono w nich ogólnodostępne i bezpłatne kolorowe podwórka z urządzeniami, małe boisko do koszykówki, ścieżki zdrowia, ścianę aktywności twórczej, uporządkowano zieleń i obsadzono te miejsca roślinnością, wyposażono w elementy małej architektury.

„Jak w rodzinie” – to projekt utworzenia zespołu placówek opiekuńczo wychowawczych. Jego całkowita wartość to 7 122 270,72 PLN, a wartość dofinansowania projektu z UE - 6 623 711, 77 PLN (93%). Głównym celem projektu będzie wzrost dostępności i jakości usług systemu pieczy zastępczej na obszarze rewitalizacji oraz wprowadzenie zestawu nowych usług świadczonych w lokalnej społeczności w formie 5 placówek opiekuńczo-wychowawczych do 14 osób i CUW (70 nowych miejsc świadczenia usług), a tym samym poprawa dostępu do wysokiej jakości usług społecznych dla osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym na obszarze rewitalizacji. W projekcie uczestniczyć będą dzieci przebywające w pieczy zastępczej i członkowie ich rodzin (308 osób). Zakończenie realizacji projektu planowane jest na 31 marca 2021 r.

Więcej

Wojciech Szczurek,
prezydent Gdyni:

- Gdynia wykorzystała swoją szansę. Udało nam się realnie poprawić komfort życia, korzystamy z wygodnego i ekologicznego transportu miejskiego, mamy czyste plaże i chronimy środowisko, pijemy zdrową wodę prosto z kranu, szkoły zawodowe mają nowoczesne pracownie, rewitalizujemy gdyńskie dzielnice, mamy czyste powietrze, a dzięki termomodernizacji obiektów oświatowych i budynków mieszkalnych sukcesywnie zmniejszamy emisję gazów cieplarnianych. Powstały nowe połączenia drogowe, ścieżki rowerowe. Sprawy urzędowe możemy załatwić bez wychodzenia z domu, wspieramy osoby z niepełnosprawnościami, bezrobotne, zagrożone wykluczeniem społecznym. Wybudowaliśmy nowe placówki kultury, domy sąsiedzkie, Centrum Nauki Experiment, uczniowie korzystają z programów wymian międzynarodowych, a innowacyjne firmy korzystają z największego w Polsce Pomorskiego Parku Naukowo-Technologicznego Gdynia. Unia to nie tylko środki na rozwój, ale wspólna historia, tożsamość, te same korzenie kulturowe. Warto bronić tych wartości i warto być dumnym z bycia częścią europejskiej wspólnoty.

INOWROCŁAW

Najważniejsza inwestycja drogowa

W lipcu 2017 roku otwarta została licząca 19 km obwodnica Inowrocławia. Trasa ta posiada po dwa pasy w obu kierunkach. Omija miasto od wschodu i znacznie skraca czas przejazdu na trasie Toruń – Poznań. Ogranicza też natężenie ruchu w tym uzdrowiskowym mieście i przyczynia się do podniesienia jakości życia jego mieszkańców. W ramach zadania wybudowano 3 węzły drogowe („Łatkowo”, „Jacewo” i „Tupały”), kilkanaście obiektów inżynierskich, a także przebudowano istniejącą sieć drogową, wybudowano chodniki i zatoki autobusowe. W ramach prac wykonano również wiele urządzeń ochrony środowiska między innymi: ogrodzenia, przejścia dla zwierząt i ekrany akustyczne. Ogólny koszt inwestycji to ponad 359 mln zł. Obwodnica Inowrocławia to najważniejsza w historii miasta inwestycja drogowa. Dzięki niej ponad 2 miliony mniej samochodów rocznie przejeżdża przez Inowrocław. Dzięki temu w mieście jest czystsze powietrze, mniej wypadków, mniej korków i mniejszy hałas, a jakość życia mieszkańców jest zauważalnie wyższa.

Andrzej Dziuba,
prezydent Tychów:

- Zaczęliśmy bardzo wcześnie pozyskiwać środki z UE, jak Polska nie była jeszcze członkiem Unii, z funduszy przedakcesyjnych. Wybudowaliśmy Strefę Aktywności Gospodarczej, która do dzisiaj fantastycznie działa, a potem zrealizowaliśmy kolejne bardzo duże inwestycje, dzięki którym Tychy mają dzisiaj infrastrukturę na poziomie europejskim. Myślę tutaj o kanalizacji, wodzie, drogach i wielu innych. To właśnie dzięki pieniądżom unijnym udało się dokonać takiego ogromnego skoku cywilizacyjnego. Jako przykład mogę podać kanalizację. Dzielnice obrzeżne zostały skanalizowane dzięki projektowi o wartości 163 mln euro. Gdybyśmy robili to w taki tempie jak przed wejściem do UE, trwałoby to 50 lat, a tak w ciągu 3 lat powstało 300 km kanalizacji. Bez pieniędzy z UE byłoby to po prostu niemożliwe. Obecnie w Tychach 100% gospodarstw domowych jest podłączonych do kanalizacji. Poprawiła się znacząco jakość życia naszych mieszkańców. To też załuga współudziału środków unijnych. Np. 100% naszych autobusów jest zasilanych gazem ziemnym, powstały nowe drogi. Teraz rozpoczynamy potężną inwestycję związaną z inteligentnym systemem zarządzania ruchem.

ku 2013 r. obiekt został zrównany z ziemią, a w jego miejscu powstał nowy, spełniający kryteria najnowocześniejszych stadionów w Europie. A dzięki temu, że spełnia wszystkie wymogi UEFA i FIFA, pozwala na organizację międzynarodowych meczów i spotkań na najwyższym światowym poziomie. Obiekt jest wyposażony w komfortową strefę VIP z łóżami i dwupoziomową restauracją, sale konferencyjne, rozległe przestrzenie komercyjne oraz parking dla ponad 300 samochodów. Poza imprezami sportowymi na stadionie odbywają się również inne imprezy masowe, np. koncerty muzyczne czy festyny.

TARNÓW

Fundusze unijne zmieniły miasto

W ciągu ostatnich 15 lat, od czasu wejścia Polski do Unii Europejskiej do Tarnowa trafiło około 600 milionów złotych. Wśród największych inwestycji, które zostały zrealizowane przy pomocy unijnego dofinansowania, warto wskazać rozbudowę ulic Spokojnej i Elektrycznej, połączenie autostrady A4 z drogą wojewódzką 977, rewitalizację Parku Strzeleckiego, modernizację teatru, budowę sali koncertowej przy Zespole Szkół Muzycznych, remonty na starówce.

Rozbudowa ulicy Elektrycznej, która dobiegnie końca jesienią, kosztuje około 40 milionów złotych, z czego unijne dofinansowanie to około 25,5 miliona. Po jej zakończeniu kierowcy będą mieli do dyspozycji po dwa pasy w obu kierunkach. Z kolei budowa połączenia autostrady A4 z drogą wojewódzką 977 kosztowała blisko 89 milionów złotych, a unijna dotacja wyniosła 38,5 miliona. Dzięki unijnemu wsparciu powstał również trzypoziomowy, liczący 340 miejsc parking „P&R” przy tarnowskim dworcu kolejowym, a od ubiegłego roku pasażerowie MPK jeżdżą wygodnymi, nowoczesnymi autobusami renomowanych marek. Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne zrobiło zakupy za 40 mln zł, z czego z UE pochodziły aż 33 miliony.

Pieniądze z Unii Europejskiej mają też udział w rozbudowie Stref Aktywności Gospodarczej w Tarnowie, obejmującej nie tylko budowę dróg, ale uzbrajanie, dozbrajanie i udostępnianie inwestorom terenów budowlanych, dzięki czemu powstają nowe miejsca pracy. 7,5 miliona złotych przyznano Tarnowowi na bardzo potrzebny w obecnych społecznych realiach program wsparcia nieformalnych opiekunów osób niepełnosprawnych. Jego efektem jest utworzenie w Parku Sanguszków ośrodka wspierającego i Zakładu Aktywności Zawodowej, prowadzonego przez niepełnosprawnych. Sporo zmieni również rozpoczęty już projekt rewitalizacji centrum Tarnowa, która nie tylko poprawi wygląd budynków i ulic, ale też da szansę na ożywienie starówki, choćby dzięki Tarnowskiemu Parkowi Doświadczeń, miejscu ciekawych naukowych eksperymentów, które powstaje w kamienicy nr 4 na rynku. Wcześniej zrewitalizowane zostały plac Rybny i Bima oraz Burek, a Grób Nieznanego Żołnierza i południowa pierzeja rynku przeszły gruntowny remont.

ŻYWIEC

Największy projekt samorządowy

Najważniejsze zrealizowane dzięki wsparciu unijnemu inwestycje w Żywcu to: rewitalizacja Parku Habsburgów, Miejska Sieć Informatyczna, Żywiecka świetlo-

wodowa sieć szerokopasmowa, budowa hali sportowej przy Gimnazjum nr 1, remont terenów rekreacyjnych amfiteatru Pod Grojcem, budowa otwartego obiektu sportowego w dzielnicy Zabłocie, budowa amfiteatru Pod Grojcem, remont

Antoni Szlagor,
burmistrz Żywca:

- Oczywiście to nie wszystkie inwestycje realizowane w naszym mieście. Część z nich powstała ze środków budżetowych miasta, inne przy wsparciu ministerialnym i polskich instytucji wspierających działalność samorządu. Jednak pieniądze pozyskane z Unii Europejskiej przyczyniły się w znacznym stopniu do rozwoju naszego miasta i do tego, jak bardzo wypiękniła ono w ostatnich 15 latach. Warto jednak podkreślić, że pieniądze unijne nie leżą na ulicy, a ich pozyskanie wymaga wielu starań i posiadania zasobów finansowych do wkładu własnego, dlatego by pieniądze unijne były właściwie wykorzystane konieczna jest współpraca pomiędzy samorządem a instytucjami finansującymi. Tak jest w przypadku naszego miasta.

„Siejby” – obecnej siedziby Żywieckiej Biblioteki Samorządowej, remont kapitalny klubu „Śrubka”.

Wiodący projekt unijny, w którym uczestniczyła Gmina Żywiec to Program Oczyszczania Ścieków na Żywiecczyźnie, którego łączne dofinansowanie wynosiło ponad 580 mln zł. Był to jednocześnie największy projekt samorządowy w Polsce w perspektywie lat 2007-2013. Najważniejsze inwestycje powstałe w ostatnich latach to: budowa nowego przedszkola w Żywcu – Zabłociu, stworzenie zintegrowanego systemu dynamicznej informacji pasażerskiej wraz z zakupem autobusów niskopodłogowych oraz Zagospodarowanie rekreacyjne brzegów rzeki Koszarawa, czyli budowa ścieżki przyrodniczo-dydaktycznej w Żywcu.

Więcej

OLSZTYN

Tramwaj - reaktywacja

W 2015 roku na ulice Olsztyna - po 50 latach przerwy - powróciły tramwaje. Jest to jak dotąd jedyny reaktywowany system komunikacji tramwajowej w Polsce, a także jedyny bez tradycyjnych pętli – posiadający jedynie tory odstawcze i stąd też obsługiwany wyłącznie taborem dwustronnym.

Pomysł przywrócenia linii tramwajowych stał się możliwy do zrealizowania w 2006 roku. Umowa ze zwycięskim konsorcjum FCC Construcción została podpisana w roku 2011. Jej wartość to 249 781 708,72 zł. Budowę nowej sieci zakończono na przełomie października i listopada 2015. Na początku 2016 roku ze względu na częste spóźnienia zdecydowano się na wydłużenie rozkładowego czasu przejazdów na wszystkich 3 liniach.

Sam tramwaj to tylko część bardzo złożonej inwestycji. Jednocześnie wymieniono kilometry podziemnej infrastruktury, przebudowano lub wybudowano od nowa szereg dróg oraz zainicjowano przyjazne mieszkańcom zmiany w Śródmieściu.

Linia tramwajowa została wybudowana od podstaw. To pierwsze w ten sposób zrealizowane zadanie w Polsce od 1959 roku, kiedy torowisko układano w Częstochowie.

Projekt przywrócenia olsztyńskich tramwajów został wyróżniony w branżowym konkursie „Diamenty Polskiej Infrastruktury”.

ŚREM

Unia dla rozwoju

Od ponad 20 lat, zmieniając jedynie formę prawną, działa Unia Gospodarcza Regionu Śremskiego – Śremski Ośrodek Wspierania Małej Przedsiębiorczości. Wspiera rozwój społeczno-gospodarczy, podejmując różnorodne działania, których celem jest dostosowanie usług do potrzeb lokalnej przedsiębiorczości. Przed 15 laty do Unii należały wyłącznie gminy powiatu śremskiego, a obecnie także z innych powiatów – gostyńskiego i kościańskiego. Zajmuje się promocją, wspieraniem przedsiębiorczości, aktywizacją gospodarczą i integracją społeczności lokalnej, a także obsługą funduszy pożyczkowych oraz przeciwdziałaniem bezrobociu.

- Unia Gospodarcza Regionu Śremskiego to przede wszystkim środki z UE, które służą przedsiębiorcom. Był taki okres 2 lata temu, że budżet składkowy Unii Gospodarczej wynosił 800 tys. zł, a dysponowaliśmy środkami pomocowymi dla przedsiębiorców w wysokości 10 mln zł. To były pieniądze przeznaczone na rozpoczęcie działalności gospodarczej czy uruchomienie nowych technologii – podkreśla Adam Lewandowski, burmistrz Śremu. - Drugim ważnym celem Unii jest rozwój turystyki na terenie gmin, które są jej członkami. Obecnie inicjujemy w tych gminach bezpłatną komunikację, która funkcjonuje w Śremie już od 3 lat, aby pozyskać w ten sposób potencjał pracowniczy dla naszej gminy.

PIOTRKÓW TRYBUNALSKI

Wykorzystana szansa

Piotrków wykorzystał szansę jaką dała wspólnota. Z funduszy unijnych pozyskał pieniądze na realizację aż 47 projektów. Łączna wartość wszystkich dofinansowań wyniosła blisko 323 mln złotych, a wartość zrealizowanych projektów to ponad pół miliarda (517 mln złotych)!

W ciągu tych piętnastu lat Piotrków Trybunalski zrealizował m.in. osiemnaście projektów edukacyjnych, dziesięć drogowych, siedem informatycznych i cztery rewitalizacyjne.

Krzysztof Chojniak,
prezydent Piotrkowa Trybunalskiego:

- Wykorzystaliśmy swoją szansę. Przyzwyczailiśmy się już do tych wszystkich zmian, i częstokroć zapomnieliśmy, jak jeszcze niedawno wyglądały niektóre ulice czy budynki. Kiedy spojrzymy wstecz dopiero dostrzeżemy ogrom wspólnie wykonanej pracy i jej znakomite efekty. Dofinansowania z Unii Europejskiej nie pokrywały całych kosztów. Przy każdym z projektów musieliśmy zadbać o niemały wkład własny. Przez te piętnaście lat na projekty wsparte dofinansowaniem z UE przeznaczaliśmy blisko 200 mln złotych.

Średnią wartość dofinansowania projektu osiągnięto na poziomie 62 procent, a wartość unijnych dotacji w przeliczeniu na jednego mieszkańca Piotrkowa to 4.345 zł. Oprócz Urzędu Miasta swoje projekty realizowali przedsiębiorcy, instytucje pomocy społecznej, ochrony zdrowia, edukacji. Wiele projektów było realizowanych w formule partnerskiej, co pozwoliło na optymalne wykorzystanie zasobów miasta. Piotrków był wielokrotnie laureatem ogólnopolskich rankingów dotyczących nie tylko wysokości pozyskanych środków, ale także jakości i różnorodności projektów.

NOWA SÓL

Nauka na świeżym powietrzu

Od 10 maja ubiegłego roku otwarty jest w Nowej Soli Park Fizyki, czyli Centrum Matematyczno-Przyrodnicze. To jeden z najciekawszych projektów w województwie lubuskim, a nawet w Polsce.

Napowietrzny ogród doświadczalni jest jedynym tego typu miejscem w województwie lubuskim i dołączył do zaledwie kilku w kraju. Dostępnych jest tu blisko 50 urządzeń służących do sprawdzania praw fizyki, przeprowadzania eksperymentów oraz do-

świadczeń. Park Fizyki podzielony jest na sześć działów: mechanikę, akustykę, haptkę, hydrostatykę, olfaktologię i optykę. Można tu sprawdzić, jak działają dzwony rurowe, kamienne cymbały, fletnia pana. Z zakresu hydrostatyki dostępne są m.in.: wir wodny, nurek Kartezjusza, woda w wirującej kuli i woda w obracającym cylindrze. Można też poznać zasady działania lustra walcowego o zmiennej krzywiznie, czy odpocząć przy ścianie zapachowej. Park Fizyki służy nie tylko uczniom z nowosolskich szkół. Przyjeżdżają do niego także wycieczki spoza miasta. Miejsce to znajduje się blisko parku linowego, toru dla rowerów, Wake Parku i Parku Krasnala. Całość składa się na Nadodrzański Park Rekreacyjny.

WARSZAWA

Inwestycje z gigantycznym dofinansowaniem

Warszawa stała się w ciągu ostatnich latach największym – pod względem różnorodności – beneficjentem środków unijnych w Polsce. Dzięki miliardom unijnego dofinansowania miasto zrealizowało projekty niemal we wszystkich obszarach, za których postępy odpowiada stołeczny samorząd.

Warszawa tylko w okresie 2007-2013 uzyskała z Unii Europejskiej dofinansowanie na łączną kwotę ponad 8 mld zł, co daje średnio 4,7 tys. zł na mieszkańca. Środki te pochodziły przede wszystkim z Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, a także z Europejskiego Funduszu Społecznego i innych źródeł. Od 2004 r. Polska jest największym beneficjentem wspólnotowych środków spośród wszystkich państw członkowskich, a m.st. Warszawa pełni rolę lidera w ich pozyskiwaniu. Do tej pory stolica pozyskała z budżetu Unii Europejskiej ponad 17,6 mld zł, co w przeliczeniu daje aż 10 tys. zł na jednego mieszkańca – jest to jeden z najwyższych wyników nie tylko w Polsce, ale i w całym regionie.

Największą inwestycją nie tylko w skali Warszawy, ale i Polski, zrealizowaną z pomocą środków unijnych jest warszawskie metro. Pierwszy odcinek linii M1, łączącej centrum Warszawy z jej północnymi i południowymi dzielnicami, otwarto w 1995 roku. Na ten cel pozyskano dofinansowanie w wysokości ponad 320 mln zł. Pełną projektowaną długość linia osiągnęła dopiero w roku 2008. Budowę linii M2, łączącej lewo- i prawobrzeżną część stolicy, rozpoczęto w 2010 roku, a pierwszy jej odcinek oddano do użytku w 2015 roku. II linia metra była największą spośród realizowanych w Polsce samorządowych inwestycji. Przed jej rozpoczęciem przewidywano, że po zakończeniu budowy odcinka centralnego II linii metra, z sieci korzystać będzie ok. 180 mln osób rocznie. Wartość całkowita projektu wyniosła 5 942 289 708,22 zł.

Adam Lewandowski,
burmistrz Śremu:

- W ciągu ostatnich 15 lat nastąpił niewyobrażalny postęp. Przed przystąpieniem Polski do UE, nie posiadaliśmy ani porządnego systemu dróg, ani nowoczesnej sieci szkolnej, ani miejsc do uprawiania sportu czy turystyki. Dzięki środkom z UE mamy w Śremie plażę miejską, która służy nie tylko dla mieszkańców naszego miasta, ale całego regionu, stermomodernizowane szkoły, położone światłowody w całej gminie i kanalizację zrealizowaną w 99,6%. To wielki sukces.

15 lat temu bezrobocie w Śremie wynosiło 24%, dzisiaj w całym powiecie śremski to 1,6%! To jest m.in. zasługa powstawania stref ekonomicznych i wspierania przedsiębiorczości. W tej ostatniej dziedzinie partnerem dla miasta jest Unia Gospodarcza Regionu Śremskiego. To unikalne w skali kraju przedsięwzięcie.

Wartość dofinansowania z funduszy UE 3 111 490 000,00 zł. Jest to jednocześnie trzecia co do wielkości dotacja w skali całego kraju i w historii unijnego wsparcia dla Polski (większe dotacje otrzymały jedynie projekty dotyczące autostrady A1 i A4). Innym niezwykle ważnym i znanym powszechnie w Polsce projektem, który samorząd Warszawy zrealizował dzięki wsparciu środków z UE było stworzenie Centrum Nauki Kopernik. To jedna z najnowocześniejszych europejskich instytucji ukazujących związek nauki z kulturą i codziennością. Przy pomocy naukowych narzędzi i współczesnych technik prezentacji, osoby odwiedzające Centrum Nauki Kopernik badają naturę otaczającego świata, przeprowadzają ciekawe eksperymenty oraz poznają możliwości praktycznego zastosowania nauki dla rozwoju społeczeństwa. Centrum Nauki Kopernik wraz z sześcioma galeriami, laboratoriami, planetarium oraz otaczającym go Parkiem Odkrywców jest miejscem akcji artystycznych: koncertów, spektakli, pokazów oraz prezentacji edukacyjnych i naukowych. Projekt był współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Infrastruktura i Środowisko. Jego całkowita wartość to 364 779 247,06 zł, a wartość dofinansowania z funduszy UE - 206 725 906 ,69 zł.

Więcej

Na podstawie stron internetowych miast i informacji ZMP

(epe, jp)

Flaga Europejska dla Ostrowa Wielkopolskiego

Nagrody Europy 2019

Zgromadzenie Parlamentarne Rady Europy przyznało tegoroczne Nagrody Europy. W tym roku tylko dwa polskie samorządy znalazły się w gronie laureatów. Miastom Morawica i Ostrów Wielkopolski została przyznana Flaga Europejska.

Nagroda Europy - przyznawana co roku przez Zgromadzenie Parlamentarne Rady Europy miastu najbardziej aktywnemu w promowaniu ideałów Europy - została przyznana miastu San Sebastián w Hiszpanii (w języku Basków zwanemu Donostia).

San Sebastián od 1999 roku obchodzi Dzień Europy. Jest miastem partnerskim z sześcioma miastami i pracuje nad dalszymi projektami bliźniaczymi. Poprzez swój Departament Edukacji i Promocji Społecznej miasto organizuje wiele wymian młodzieży w szkołach i ze szkołami z innych miast europejskich. Programy wymiany odbywają się również za pośrednictwem programu Erasmus. W mieście odbywa się wiele prestiżowych festiwali cieszących się długą tradycją. W 2016 roku miasto, wraz z Wrocławiem, uzyskało status „Europejskiej Stolicy Kultury”. Solidarność to także siła San Sebastián. Jej przykładem jest akcja przeprowadzona przez Miejską Szkołę Muzyki i Tańca. Zebrała ona instrumenty muzyczne dla szkół w Syrii i w 2017 roku zorganizowała koncert charytatywny dla Gwatemali.

Warto podkreślić, że na tzw. krótkiej liście do tegorocznej nagrody Rady Europy znalazły się cztery inne europejskie miasta: Bamberg w Niemczech, Bolesławiec w Polsce, Issy-les-Moulineaux we Francji, Izmir w Turcji i Münster w Niemczech.

Nagroda Europy, stworzona przez Zgromadzenie Parlamentarne Rady Europy w 1955 r., to najwyższe wyróżnienie, jakie można nadać miastu europejskiemu za jego działania w Europie. Nagroda składa się z trofeum, medalu, dyplomu i stypendium przeznaczonego na wizytę studyjną w instytucjach europejskich dla młodzieży ze zwycięskiego miasta. Warto pamiętać, że co roku nawet kilkaset miast z całej Europy ubiega się o nagrodę główną. Jednak nagrodzony zazwyczaj jest tylko jeden samorząd.

Jak co roku komitet Nagrody Europy przyznał również pozostałe europejskie nagrody. Siedem samorządów otrzymało Tablice Honorowe, siedem - Flagi Honorowe, a 18 gmin - Europejskie Dyplomy. Nagrody te, przyznawane podobnie jak Nagroda Euro-

py każdego roku, również stanowią część tego europejskiego trofeum.

Przypomnijmy, że w myśl regulaminu miasto kandydujące, w zależności od swych dokonań i czasu trwania kandydatury, pnie się po szczeblach wyróżnień, aż do osiągnięcia najwyższego, tj. Nagrody Europy, która oprócz wartości honorowej i prestiżowej ma również wymierny kształt finansowy.

W 2017 r. Ostrów Wielkopolski zdobył Dyplom Europejski. Na zdjęciu prezydent miasta Beata Klimek prezentuje trofeum. Fot. umostrow.pl

W tym roku, inaczej niż w latach poprzednich, europejskie nagrody otrzymały jedynie dwa polskie miasta. Zarówno **Ostrów Wielkopolski**, jak i Morawica nagrodzone zostały Flagą Honorową Rady Europy. Warto jednak pamiętać, że od wielu lat w gronie zdobywców europejskich wyróżnień znajdują się polskie miasta i gminy. Od początku istnienia główną Nagrodę otrzymały 74 europejskie miasta i gminy, w tym pięć polskich miast – **Częstochowa** w 1998 r., **Gdynia** w 2002 r., **Katowice** w 2008 r., **Słupsk** w 2014 r. i **Lublin** w 2017 roku.

Pełna lista tegorocznych laureatów znajduje się [tutaj](#)

W 2017 r. Ostrów Wielkopolski zdobył Dyplom Europy, który stanowił pierwszy etap nagrody. Nagrodę tą wręczono władzom miasta podczas sesji Rady Europy w Strasbourgu. Uzyskanie Flagi Honorowej jest warunkiem przyznania kolejnych trofeów – Odznaki Honorowej oraz Nagrody Europy. Flaga Europy łączy symbolikę czystego, błękitnego nieba i "doskonałej" liczby 12 złotych gwiazd, symbolizujących związek narodów Europy.

- Dla mnie, jako prezydenta to ogromna radość i satysfakcja, że rozwój naszego miasta dostrzegany jest coraz częściej za granicami kraju. Moż-

na śmiało stwierdzić, że Ostrów jest już nie tylko widocznym punktem na mapie Polski, ale istnieje również w świadomości europejskiej, został bowiem za uważany wśród setek miast. Mamy się czym pochwalić w kwestii współpracy europejskiej, a nasze tradycje i doświadczenia mogą być wartościowym wkładem do europejskiej wspólnoty – mówi prezydent **Beata Klimek**.

Ostrów Wielkopolski oceniany był pod kątem działalności na poziomie międzynarodowym – pod uwagę brana była organizacja imprez (w tym m.in. Międzynarodowej Konferencji Komunalnej zorganizowanej w 2017 roku w Ostrowie Wielkopolskim), wydarzeń kulturalnych i sportowych, współpraca z miastami partnerskimi – z Nordhausen, Delitzsch, Bergerac. Istotne były także działania międzynarodowe realizowane przez ostrowskie szkoły, w tym m.in. udział w programach UE, wymiany uczniowskie, organizacja konkursów o tematyce europejskiej oraz obchody Dni Europy, a także działania realizowane przez instytucje miejskie i organizacje działające w Ostrowie Wielkopolskim.

Ewa Parchimowicz

Dyplom Europejski

Stanowi on pierwszy krok w wyłanianiu laureatów nagrody. Każdego roku przyznawanych jest około 20 dyplomów. Dyplom jest wręczany burmistrzowi miasta laureata w Pałacu Europy w Strasbourgu, w czasie czerwcowej sesji Zgromadzenia Parlamentarnego.

Flaga Honorowa

Haftowana i zdobiona pozłacanymi frędzlami, Flaga jest odznaczeniem, które cieszy się największym powodzeniem. Każdego roku przyznaje się około 20 Flag Honorowych, a począwszy od roku 1961 przekazano ich już łącznie ponad 1100.

Tablica Honorowa

Nowy model Tablicy Honorowej opracowany został w 2001 roku. Nagroda ta jest wręczana odznaczonemu miastu (gminie) w czasie uroczystości, na którą są zapraszani wszyscy mieszkańcy. Rocznie przyznaje się około 20 Tablic, a do dnia dzisiejszego przyznano ją 248 miastom i gminom.

Nagroda Europy

To najwyższe z czterech przyznawanych trofeów. Zwycięzca otrzymuje przechodnie trofeum (na okres jednego roku), medal z brązu, pergaminowy list uznania oraz stypendium przeznaczone na podróż po Europie dla młodzieży wywodzącej się z nagrodzonego samorządu.

Więcej informacji o idei i zasadach przyznawania Nagrody Rady i Europy i europejskich wyróżnień można przeczytać [tutaj](#).

Zarząd ZMP w Wołominie

Przeciwko usunięciu polityki miejskiej

Członkowie Zarządu ZMP 10 maja podczas posiedzenia w Wołominie negatywnie zaopiniowali propozycję Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju zawartą w projekcie, polegającą na zastąpieniu rozdziału „Polityka miejska” rozdziałem „Polityka publiczna”.

W podjętym **stanowisku** uznano, że nowy rozdział dotyczący polityki publicznej jest potrzebny i uzasadniony, ale nie powinien zastępować obecnego rozdziału o polityce miejskiej, lecz go poprzedzać. Polityka miejska odzyskała swoje należne miejsce dopiero w obecnym dziesięcioleciu. Poprzedni rząd przyjął ogólny zarys krajowej polityki miejskiej, jednak obecny nadał jej praktyczny wymiar, dzięki uwzględnieniu w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju. Referujący ten temat **Andrzej Porawski**, dyrektor Biura ZMP, przypomniał, że polityka miejska została też ujęta w formie krótkiego rozdziału w ustawie o zasadach prowadzenia polityki

rozwoju. W ten sposób problematyka rozwoju miast odzyskała miejsce, które po raz pierwszy przyznała jej ustawa z 18 kwietnia 1791 roku - Prawo o miastach królewskich. Przedstawiciele miast związkowych uważają, że ustawowe umocowanie polityki miejskiej w Polsce powinno zostać co najmniej utrzymane w takim zakresie, w jakim zostało wprowadzone w 2015 roku. - *Musimy bronić polityki miejskiej, bo stała się ona przedmiotem ataku ze strony rządowej* - stwierdził **Tadeusz Truskolaski**, prezydent Białegostoku. Projekt o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki zawiera oprócz tego ważne i pozytywne zmiany, np. dotyczące definicji polityki publicznej, obszaru funkcjonalnego czy strategicznej interwencji, a także nowy instrument polityki rozwoju - porozumienie terytorialne. Członkowie Zarządu zgłosili również propozycje zmian dotyczące: powiązania polityki przestrzennej ze strategią rozwoju

(spójność ze studium), podmiotu realizującego politykę rozwoju na obszarze funkcjonalnym czy obowiązku tworzenia strategii związku metropolitalnego (uzupełnienie stanowisko zamieścimy w naszej stronie).

Wiecej czasu, niższe kary

Reprezentanci miast zasiadający w Zarządzie ZMP zgłosili liczne uwagi do przygotowanego przez MliR projektu ustawy o zmianie ustawy - **Prawo geodezyjne i kartograficzne**. Projekt ma rozwiązywać problem nadmiernych ograniczeń (w tym biurokratycznych) występujących w procesie prowadzenia prac geodezyjnych i kartograficznych, a także wprowadzać regulacje przyspieszające proces inwestycyjny poprzez wprowadzenie podstaw prawnych umożliwiających powszechne udostępnianie dokumentów planistycznych z wykorzystaniem technik geoinformacyjnych. Obecnie nie istnieją bowiem cyfrowe dane przestrzenne, które w sposób jednolity, precyzyjny i wiarygodny prezentują informacje o istniejącym pokryciu planistycznym w skali kraju. Projekt wprowadza dodatkowe kryterium weryfikacji przekazywanej do zasobu dokumentacji. Samorządowcy nie negują potrzeby kontroli spójności bazy danych, ale domagają

Zarząd w poczet miast członkowskich przyjął Kętrzyn i Świebodzin. Obecnie do ZMP należy 313 miast – to największą w całej historii re-aktywowanego po wojnie Związku.

Fot. J. Proniewicz

się dodatkowych dni na jej przeprowadzenie. - *Nie negujemy potrzeby stałego skracania terminów wykonania weryfikacji, ale wprowadzanie kar za przekroczenie tych terminów w sytuacji, gdy budżet państwa nie przekazuje środków za zatrudnienie wystarczającej liczby pracowników* - mówił **Marcin Bazylak**, prezydent Dąbrowy Górniczej. Zastrzeżenia dotyczą też wysokości tych kar. - *Skracanie terminów jest zasadne, ale nie w sytuacji, gdy będziemy za zwłokę karani* - dodał **Konrad Fryszak**, wiceprezydent Radomia. Zaproponowano zmianę projektowanej wielkości kary finansowej za każdy dzień zwłoki w weryfikacji ze 100 zł na wielkość adekwatną do opłaty, jaką wykonawca ponosi za udostępnienie materiałów z zasobu geodezyjnego i kartograficznego.

Kontrowersje sąsiedzkie

Dyskutowano również na temat propozycji zmian w **Prawie budowlanym**, które opra-

cował MliR. Intencją pomysłodawców jest wprowadzenie ułatwień w procesie inwestycyjnym. W projekcie podjęto np. próbę uporządkowania i usystematyzowania niektórych przepisów, zwłaszcza dotyczących wyliczenia co wymaga pozwolenia bądź zgłoszenia, a co nie. To pozytywny aspekt tej nowelizacji. Wiele przepisów budzi jednak wątpliwości. Kontrowersyjne jest na przykład wykreślenie obszaru oddziaływania inwestycji. Jest to ułatwienie dla nowych inwestycji, jednak może być niekorzystne dla sąsiadów. Negatywnie oceniono wprowadzenie swoistego dualizmu w kwestii odstępowania od przepisów techniczno-budowlanych. Ustalono, że wszystkie uwagi z miast zostaną zebrane i przedstawione w formie stanowiska. Przy okazji opiniowania projektu ustawy o zmianie ustawy o **dostępie do informacji publicznej** przygotowanej przez KUKIZ'15, **Krzysztof Kosiński**, prezydent Ciechanowa zgłosił propozycje zmian do ustawy o dostępie do informacji publicznej, które powinny m.in. wydłużyć termin udzielenia informacji publicznej z 14 do 30 dni, doprecyzować definicję „informacji przetworzonej” czy wprowadzić zapisy określające zasadność składanych wniosków. Ustalono, że to ważny temat, któremu warto poświęcić posiedzenie Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Nowy system, zmiany we frakcji palnej

Podczas Zarządu w Wołominie swoją ofertę współpracy przedstawił Związek Pracodawców Opakowań i Produktów w Opakowaniach EKO-PAK, którego misją jest **stworzenie sprawnego, uczciwego i przejrzystego systemu gospodarki odpadami w Polsce**. Celem tej organizacji jest zwiększenie poziomu recyklingu odpadów opakowaniowych i ponownego wykorzystania surowców wtórnych dla zamknięcia obiegu. Zdaniem ZMP, potrzebne w tej dziedzinie są zmiany systemowe, np. rozszerzona odpowiedzialność producentów, a nie punktowe. - *Poprawiamy system, który nie ma prawa działać, a musimy się cofnąć parę kroków i pracować nad nowym. Jesteśmy chętni do współpracy, ale potrzebujemy więcej czasu* - zadeklarował prezes ZMP, **Zygmunt Frankiewicz**. Zarząd podjął - na wniosek niektórych miast i Zrzeszenia Gmin Województwa Lubuskiego - stanowisko dotyczące potrzeby **zagospodarowania tzw. frakcji palnej** o kaloryczności powyżej 6MJ/kg. Jednym ze sposobów rozwiązania narastającego problemu mogłoby być wykorzystanie frakcji palnej składowanej w RIPOK-ach jako paliwa alternatywnego w energetyce konwencjonalnej (współspalanie).

Joanna Proniewicz

Gospodarka komunalna

Interwencje w sprawie obniżek cen prądu

Związek podejmuje intensywne działania w sprawie przyspieszenia prac nad wdrożeniem ustawy z dnia 28 grudnia 2018 r. o zmianie ustawy o podatku akcyzowym oraz niektórych innych ustaw. Interwencje są kierowane do Ministerstwa Energii, a nawet samego Premiera.

Dwa razy podczas Okrągłego Stołu oświatowego przedstawiciel ZMP podjął ten temat w obecności szefa rządu. 26 kwietnia br. w przerwie obrad oświatowego Okrągłego Stołu, **Marek Wójcik**, pełnomocnik Zarządu ZMP ds. legislacyjnych, w rozmowie z **Mateuszem Morawickim**, prosił o osobistą interwencję w sprawie przyspieszenia prac nad wdrożeniem ww. ustawy. Premier stwierdził, że problemem są ustalenia z Komisją Europejską, ale nie dotyczą one samorządów, bo na ich wsparcie jest już zgoda KE. Potwierdził, że są pieniądze na rekompensaty dla przedsiębiorców dostarczających samorządom energię elektryczną i co najważniejsze, że postara się przyspieszyć prace nad wdrożeniem ww. ustawy. Drugi raz, 10 maja, pełnomocnik Zarządu ZMP mówił do Premiera w kontekście konieczności wprowadzenie racjonalnych standardów oświatowych, w tym także infrastrukturalnych: *„Zrobimy w tym roku mniej remontów w placówkach oświatowych i inwestycji, dlatego że musimy płacić o wiele więcej za prąd niż mieliśmy, bo wiem strona rządowa nie realizuje obietnicy zagwarantowania nam płatności za energię elektryczną w 2019 roku na poziomie ceny zapisanej w ustawie, czyli z czerwca 2018 roku. To oznacza, że nie mamy środków na różne przedsięwzięcia z dziedziny edukacji.*

Dwa dni wcześniej przedstawiciel ZMP na posiedzeniu Zespołu ds. Infrastruktury, Rozwoju Lokalnego, Polityki Regionalnej oraz Środowiska KWRiST zgłosił wniosek o wprowadzenie do porządku obrad Zespołu 20 maja kwestii realizacji rozporządzenia dotyczącego rekompensaty za wzrost cen energii elektrycznej dla JST. W posiedzeniu Zespołu 20 maja uczestniczył już wiceminister energii **Tadeusz Skobel**, który zadeklarował, że potrzebna do wprowadzenia obniżek nowelizacja ustawy o cenach prądu ma być uchwalona w I półroczu, a okres wejścia przepisów

wykonawczych do niej – rozporządzenia – skrócony do 21 dni. To oznaczałoby, że w najbardziej optymistycznym wariantcie samorządy dostaną obniżkę cen energii elektrycznej na początku sierpnia.

– Powiedziałem wyraźnie ministrowi Skobelowi, że dotychczasowe działania ministerstwa w tej sprawie można odczytać jako grę na zwłokę, odsuwanie w czasie niekorzystnych dla odbiorców energii elektrycznej rozstrzygnięć, że tego się obawiamy – mówi Marek Wójcik. – Ciągłe jest jeszcze dużo znaków zapytania. Po pierwsze czy obniżkami zostaną objęte wszystkie jednostki organizacyjne samorządów, w tym spółki komunalne, ZOZ-y, samorządowe instytucje kultury? – Samorządy płacą dużo więcej za prąd od stycznia tego roku. Czy zostanie im to zrekompensowane od stycznia? To kolejna kwestia, co do której wciąż nie mamy pewności – dodaje. Samorządowcy obawiają się również, że nawet jeśli ceny energii elektrycznej zostaną teraz obniżone, to podwyżki wrócą ze zdwojoną siłą w przyszłym roku. Jak mówią, sugerują to w nieoficjalnych rozmowach przedstawiciele państwowych firm energetycznych. Dlatego samorządy wciąż czekają na jednoznaczną deklarację rządu.

Więcej

Gospodarka nieruchomościami

Przeciwko łamaniu Konstytucji

15 maja podczas posiedzenia połączonych Komisji Infrastruktury i Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej Marek Wójcik, pełnomocnik Zarządu ZMP ds. legislacyjnych, zapowiedział o oddalenie projektu noweli ustawy o zmianie ustawy o Krajowym Zasobie Nieruchomości, ze względu na to, że w trakcie pracy sejmowych komisji dorzucono kilkanaście poprawek dotyczących przekształcenia użytkowania wieczystego w prawo własności.

Przedstawiciel ZMP zarzucił autorom poprawek brak konsultacji ze stroną samorządową, działanie prawa wstecz, łamanie Konstytucji RP, która gwarantuje samorządom ochronę ich majątku, a także sprzeczny z regulaminem Sejmu sposób przyjmowania przepisów. *– To haniebny sposób procedowania projektu – tak się nie powinno robić w polskim parlamencie – mówi M. Wójcik. Ta kolejna już nowelizacja tej ustawy wprowadza m.in. zmiany*

zasad dotyczących przekształcania, które spowodują, że będzie więcej nieruchomości podlegających przekształceniu niż do tej pory, a także przepisy, które narzucają JST bonifikaty. To atak na majątek JST i kolejne obciążenie dla ich budżetów. Podobno na konieczność regulacji dotyczących przekształcenia wieczystego we własność wskazywały niektóre miasta – tłumaczą się pomysłodawcy poprawek. Sejmowe Biuro Legislacyjne wskazało na kilkadziesiąt koniecznych korekt w poprawkach. Mimo źle przygotowanych przepisów Komisje przyjęły zaproponowane zmiany.

Więcej

Transport

Miasta bez środków na przewozy autobusowe

Przedstawiciel ZMP zgłosił interwencję w kwestii pozbawienia miast, które prowadzą komunikację miejską, dostępu do środków z Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej.

Miało to miejsce podczas obrad sejmowych Komisji - Infrastruktury oraz Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej, które rozpatrywały w maju br. poprawki zgłoszone w czasie drugiego czytania do projektu ustawy o Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności.

Projekt ustawy wyklucza także z podmiotów, które będą mogły korzystać z tego funduszu, Górnośląsko-Zagłębiowską Metropolię. *– To jest złe rozwiązanie – mówił Marek Wójcik, pełnomocnik Zarządu ZMP ds. legislacyjnych. – Przygotowaliśmy we współpracy z postami opozycji stosowne poprawki do tego projektu. Niestety, posłowie PiS i Ministerstwo mieli inne zdanie i odrzucili je.*

Reprezentant ZMP i posłowie opozycji wskazywali również na bardzo nieprzejrzyste i niesprawiedliwe przepisy dotyczące podziału tych środków. Zdaniem ZMP, należałoby dzielić te pieniądze, biorąc pod uwagę potencjał subregionów. Ta zmiana nie zyskała też aprobaty większości w komisjach.

Opracowała **J. Proniewicz**

Dla rozwoju polskich miast

Cenne narzędzia

Trwa rekrutacja do programu ze środków z Funduszy norweskich i EOG „Rozwój lokalny”, który realizuje Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju oraz Związek Miast Polskich. Ma on poprawić sytuację miast wyłonięnych przez Polską Akademię Nauk jako ośrodków z najtrudniejszą sytuacją społeczno-gospodarczą w kraju, ale może przynieść też korzyści pozostałym miastom w Polsce.

Związek Miast Polskich w ramach tego programu będzie prowadził największy w Polsce projekt szkoleniowo-doradczy dla samorządów małych i średnich miast pod nazwą „Budowanie potencjału instytucjonalnego średnich i małych miast w Polsce na rzecz wdrażania skutecznych lokalnych polityki rozwoju”. Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju realizuje ten program z partnerami – nie tylko ze Związkiem Miast Polskich, ale także z Norweskim Związkiem Władz Regionalnych i Lokalnych, Organizacją Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) i Instytutem Rozwoju Miast i Regionów. Program promowany jest pod hasłem: *Wspólnie działamy na rzecz Europy zielonej, konkurencyjnej i sprzyjającej integracji społecznej*. Jego budżet wynosi 117 mln euro, z czego 102 mln euro ma być przeznaczone na projekty rozwojowe dla miast. Odbyła się już inauguracja w Warszawie (26 kwietnia) oraz szkolenia w 3 miastach – Krakowie, Poznaniu i Gdańsku, w których wzięło udział kilkuset przedstawicieli polskich miast.

Doradcy z ZMP

Przypomnijmy, że program adresowany jest **do 255 miast**, z których 50 będzie się ubiegać o granty wartości od 3 do 10 mln euro. Wspomniane 50 miast otrzyma profesjonalne wsparcie doradcze, które zapewnią eksperci Związku Miast Polskich (kilkuosobowy zespół specjalistów od zarządzania strategicznego, rozwoju gospodarczego, społecznego i instytucjo-

nalnego). Wspólnie z nimi zostaną przygotowane aplikacje grantowe, z których najlepsza „15” otrzyma środki na realizację swoich kompleksowych i zintegrowanych projektów rozwojowych. Obecnie ZMP prowadzi cykl warsztatów dla doradców m.in. z planowania strategicznego i programowania rozwoju terytorialnego w oparciu o zasoby lokalne i partnerstwo, aby miasta miały jak najlepszą i efektywną pomoc. Dofinansowanie, o które będą ubiegać się wybrane miasta, może dotyczyć przedsięwzięć „twardych” infrastrukturalnych i „miękkich”. Projekty powinny uwzględniać też potrzeby osób niepełnosprawnych i starszych. Zalecana jest również realizacja projektów w partnerstwie zarówno międzysektorowym, jak i międzysamorządowym (krajowym i zagranicznym – z jednostkami z Państw – Darczyńców, tj. Norwegii, Islandii i Liechtensteinu). W ramach projektu będzie można uczestniczyć w szkoleniach i wyjazdach studyjnych do Norwegii. **Nabór trwa do 22 lipca i polega na złożeniu do Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju Zarysu Projektu.** Aby mógł on powstać, konieczne jest zdefiniowanie działań, przygotowanie koncepcji oraz wykonanie diagnozy potrzeb rozwojowych, na przykład w oparciu o Monitor Rozwoju Lokalnego – narzędzie, którym dysponuje Związek Miast Polskich.

Pomocne narzędzie

Jest ono dostępne na stronach ZMP - <http://www.systemanaliz.pl/monitor-rozwoju-lokalnego>, a już wkrótce zostanie przygotowana do niego specjalna instrukcja, która ułatwi korzystanie z tego narzędzia.

Monitor Rozwoju Lokalnego pozwala na syntetyczną ocenę potencjału społeczno-ekonomicznego miasta w czasie i w relacji do miast o podobnej strukturze osiedleńczej kraju. Nie jest to ocena *sensu stricto*, a wyłącznie punkt wyjścia do analizy, oparty na oficjalnych danych (z GUS i MF) ujętych w innowacyjne ramy analityczne. Dane analizowane są w nim w 3 wymiarach zrównoważonego rozwoju – gospodarczym, społecznym i środowiskowo-przestrzennym. Obejmuje łącznie 12 obszarów analizy, a wewnątrz nich 45 podobszarów. MRL zawiera ok. 150 wskaźników. Ocena syntetyczna jest sumą wskaźników przyjętych do oceny ww. trzech sfer rozwoju zrównoważonego. Narzędzie umożliwia

identyfikację podobszarów, które przyczyniają się do wzmacniania bądź osłabiania pozycji miasta, a także pogłębioną analizę indywidualnych wskaźników w ich wartościach naturalnych.

Przegląd systemów zarządzania i samoocena dla miast

Istotną rolę w całym projekcie będzie odgrywać OECD. Rolą tej międzynarodowej organizacji o profilu ekonomicznym, skupiającej 36 wysoko rozwiniętych i demokratycznych państw, ma być stworzenie platformy, która umożliwi dzielenie się najlepszymi praktykami dotyczącymi zarządzania. Pierwszym zadaniem OECD będzie dokonanie do końca 2022 roku **diagnozy i przeglądu stanu zarządzania publicznego w Polsce oraz opracowanie rekomendacji** czy wskázówek, które będą miały na celu usprawnienie zarządzania w miastach, aby mogły one świadczyć lepszej jakości usługi dla mieszkańców i przedsiębiorców. Na kształt tego opracowania, wydanego później w formie książki, istotny wpływ będzie miała strona polska – ZMP i MliR, szczególnie w kwestii zaproponowanych rozwiązań, które powinny przystawać do polskiej rzeczywistości. Przekrojowy przegląd systemów zarządzania będzie dotyczył nie tylko małych i średnich miast, ale też dużych ośrodków i regionów. Zostanie dokonany na wybranej reprezentatywnej grupie złożonej z ok. 10 JST, które organizacja będzie badać pod kątem przygotowanych kryteriów. Drugim zadaniem OECD będzie przygotowanie **narzędzia samooceny dla miast**. Zostanie ono wypracowane na etapie, kiedy 50 miast wybranych przez ministerstwo, będzie przygotowywało swoje aplikacje do programu grantowego. Będą z niego korzystali także doradcy ZMP. To narzędzie będzie uniwersalne i zostanie udostępnione również innym miastom, które nie będą beneficjentami projektu, aby mogły one skutecznie zabiegać o inne fundusze, a także lepiej się rozwijać.

MliR liczy, że dzięki wypracowaniu narzędzi i rozwiązań w trakcie całego projektu, które będą rozpowszechniane wśród wszystkich samorządów, zostanie wypracowany model rozwoju dla miast małych i średnich w Polsce.

Więcej [tutaj](#) o naborze wniosków

Joanna Proniewicz

Iceland
Liechtenstein Norway
Norway grants grants

Norweski Związek
Władz Lokalnych
i Regionalnych

MINISTERSTWO
INWESTYCJI
I ROZWOJU

Samorządy na rzecz klimatu i energii

Na kłopoty - miasta

Benjamin Barber, amerykański filozof polityczny i politolog twierdził, że dzisiejsze państwa nie radzą sobie z globalnymi problemami, a politycy we wszystkich krajach walczą między sobą. Dlatego kluczem do rozwiązania światowych wyzwań są miasta, bo one na co dzień i w praktyce rozwiązują problemy.

Istnieje mnóstwo międzynarodowych instytucji łączących miasta ponad granicami państw, dzięki którym po cichu i niewidocznie miasta współpracują ze sobą, by uporać się ze zmianą klimatu, z bezpieczeństwem, imigracją oraz wszystkimi trudnymi, powiązаныmi ze sobą problemami – mówił Barber. Jego słowa mocno wybrzmiały podczas dwudniowego seminarium „Miasta i gminy liderami działań na rzecz klimatu i energii”, które odbyło się w dniach 9-10 maja br. w Serocku. Organizatorem spotkania były Polska Sieć Energie Cites oraz Porozumienie Burmistrzów na rzecz klimatu i energii.

Uczestnicy rozmawiali o tym, jak miasta mogą przygotować się na negatywne skutki zmian klimatycznych, jak chronić przed nimi mieszkańców, a także o transformacji energetycznej. Te zagadnienia to coraz pilniejsze wyzwania dla polskich miast i gmin.

Wczujmy się w klimat

W spotkaniu wzięli udział samorządowcy zarówno z miast od lat zaangażowanych w działania, jak i tych, które chcą się w nie dopiero zaangażować. Dla tych drugich **Arkadiusz Michalski** z Ministerstwa Środowiska przedstawił projekt „44 MPA”, w którym wzięły udział 44 miasta powyżej 100 tysięcy mieszkańców, dotyczący adaptacji miast do zmian klimatu. W jego wyniku powstały zespoły miejskie współpracujące z ekspertami, które opracowały według jednolitej metodyki plany działań adekwatne do zidentyfikowanych zagrożeń związanych ze zmianami klimatu. Plany te zakładają działania w różnych obszarach – od edukacji mieszkańców przez modyfikację zagospodarowania przestrzeni miejskiej po „twarde” inwestycje infrastrukturalne, które muszą być zrealizowane dla poprawy jakości życia i bezpieczeństwa mieszkańców (np. przed powodzią lub suszą). Mogą to być np. zmodernizowane systemy ochrony przeciwo-

wodzowej, efektywne gospodarowanie zasobami wodnymi czy rozwój systemu informowania i ostrzegania przed zagrożeniami. Z kolei poprawa gospodarowania przestrzenią miejską może przynieść estetyczne zmiany w infrastrukturze i na terenach zielonych, obniżenie ryzyka termicznego, co wpłynie na komfort życia mieszkańców.

Jak zachęcić kolejne miasta?

Plan adaptacji może pociągnąć działania wpływające na poprawę funkcjonowania miasta, np. poprzez wyposażenie służb ratowniczych w nowoczesny sprzęt czy inwestycje w zieloną i błękitną infrastrukturę. To przyczynia się do poprawy komfortu życia mieszkańców, ale też przeciwdziała podtopieniom czy zalewaniu części miasta w czasie gwałtownych opadów. Na te inwestycje miasta mogą uzyskać pieniądze ze środków unijnych, a na przygotowanie

Uczestnicy panelu dyskutowali o roli miast wobec zmian klimatu.

Fot. H. Hendrysiak

planu adaptacji – dofinansowanie z projektu uruchomionego już przez NFOŚ.

Co robią miasta?

Najciekawsze są przykłady konkretnych inwestycji podejmowanych przez miasta, bo one są przełożeniem teorii na praktykę. I tak **Bydgoszcz** jako miasto, które już ma plan, podzieliło go na 2 części: zadania, które już są realizowane oraz „wizję przyszłości”. Trwają prace nad poprawą kanalizacji deszczowej; do niedawna na Starówce podczas ulewnych deszczy fontanny ze studzienek deszczowych biły na wysokość 2-3 m. Udało się zaprojektować potężne podziemne zbiorniki retencyjne, które z jednej strony będą chroniły miasto podczas ulewnych deszczy, a z drugiej – będą wykorzystywane do podlewania zieleni miejskiej. Do tego miasto przygotowuje kolejne tereny zielone, pomimo że już dziś Bydgoszcz ma najwięcej parków w Polsce. Planuje także system monitorowania przed powodzią i budowę wałów przeciwpowodziowych.

Warszawa z kolei przygotowała w konsultacjach z mieszkańcami Strategię Adaptacji

do zmian klimatu. Działania realizowane w jej ramach to np. przywrócenie funkcji retencyjnej i rekreacyjnej zaniedbanemu do niedawna Stawowi Służewickiemu czy rewitalizacja Zalewu Bardowskiego, która ma na celu spłaszczenie ewentualnej fali powodziowej na Wiśle dla ochrony Kanału Bródnowskiego. Zalew może też podczas ulewnych deszczy przejąć nadmiar wody z Rembertowa, Wesołej i Żąbek, a dodatkowo pełni funkcję rekreacyjną. Stolica realizuje też projekt „Odbijamy podwórkę”, w ramach którego „odbetonowuje się” podwórka miejskie, tworząc zielone, przyjazne miejsca spotkań dla mieszkańców. Z kolei projekt „Warszawa chwyta wodę” ma na celu budowę niecek retencyjnych i ogrodów deszczowych, w których gleba filtruje i zatrzymuje wodę, a roślinność pomaga w oczyszczaniu wód.

Sztum jest przykładem niewielkiego miasta, od lat angażującego się w projekty z zakresu OZE czy redukcję niskiej emisji. W 2018 roku powstał tu klaster energii, zrzeszający producentów energii elektrycznej i ciepłej i jej odbiorców. Jego ambicją jest uzyskanie lepszych warunków dostarczania energii dla odbiorców dzięki odnawialnym źródłom energii. – *Może nie zapewnimy dużo tańszej energii, ale uchronimy mieszkańców przed drogą* – mówił burmistrz **Leszek Tabor**, nawiązując do sięgających 70 % podwyżek za energię w br..

Samorządowy akcelerator

Dyskusje i sesje stolikowe podczas seminarium dotyczyły z kolei zintegrowanego zarządzania energią w budynkach, umożliwiającego maksymalne wykorzystanie tkwiącego w nich potencjału oszczędności energii. To ważne, bo np. energia ciepła odpowiada za 65% kosztów funkcjonowania budynków. Uczestnicy omawiali m.in. koncepcję świadomego zarządzania popytem na energię, narzędzia ICT, które można wykorzystać w celu optymalizacji wykorzystania energii oraz mechanizmy i systemy zachęt wspierające promowanie energooszczędnych zachowań wśród użytkowników. I w tym przypadku samorząd terytorialny jest akceleratorem, który wzmacnia, zachęca i pokazuje korzyści ze stosowania nowych rozwiązań.

hh

'89 2019 GDAŃSK

Święto Wolności i Solidarności

Gdańsk, 1 - 11 czerwca 2019 r.

Uroczystości 30. rocznicy odzyskania wolności i upadku komunizmu w Europie,
organizowane przez Europejskie Centrum Solidarności i miasto Gdańsk

Najważniejsze wydarzenia zaplanowane z myślą o samorządowcach,
na które zapraszają organizatorzy Święta Wolności i Solidarności:

3 czerwca

- 10:00 Strefa Społeczna wokół ECS: debaty z NGOs, wspólne szycie flagi
- 13.30 Zarząd ZMP/innych korporacji
- 14.30 Samorządna Rzeczpospolita. Samorząd, organizacje społeczne i aktywność obywatelska we współczesnej demokracji (debata)
- 16.30 Bazylika Mariacka - nabożeństwo ekumeniczne przy grobie śp. prezydenta Pawła Adamowicza (udział prezydentów miast w łańcuchach)
- 18.30 Debata samorządowa w ramach Międzynarodowego Forum Obywatelskiego: SAMORZĄDOWA EUROPA - PAMIĘCI PAWŁA ADAMOWICZA

4 czerwca

- 9.00 świąteczne śniadanie w ECS
- 10.00-10.45 debata byłych prezydentów RP
- 12.00 W samo południe - w programie m.in.: wspólne odśpiewanie hymnu narodowego, proklamacja DEKLARACJI WOLNOŚCI I SOLIDARNOŚCI, wspólne zdjęcie i tort z okazji 30. urodzin polskiej demokracji
- 14.30 Debata „Samorządna Rzeczpospolita” na Ołowiance (tezy samorządowe)
- 17.00/17.30 przemarsz na Długi Targ / wiec na Długim Targu
- 18.30 toast za wolność (Dwór Artusa/Piwnica Rajców)
- 20.00 koncert na Placu Zebrań Ludowych „30 lat Wolności”

W niedzielę 2 czerwca zaplanowano mecz piłkarski, w którym zmierzą się reprezentacje Sopotu i Związku Miast Polskich.

Propozycje działań w gminach i powiatach:

- Wystawy w przestrzeni publicznej - możliwość skorzystania z materiałów archiwalnych Europejskiego Centrum Solidarności (możliwość pobrania plików ze strony <http://2019zbiory.ecs.gda.pl>)
- Akcja pn. „Kawa Wolności” - idea polega na włączeniu się kawiarni i restauracji z całej Polski, które między 1 a 11 czerwca serwować będą swoim gościom tzw. „Kawę Wolności”
- Debaty i spotkania nt. znaczenia i wniosków płynących z wyborów 4 czerwca 1989 r. w kawiarniach, bibliotekach i innych miejscach publicznych
- Zamieszczanie informacji o obchodach w wydawanych przez samorządy wydawnictwach - biuletynach i gazetach oraz na nośnikach outdoorowych

Pytania i sugestie można kierować na adres biuro@metropoliagdansk.pl

Pełen program wydarzeń na stronie: www.2019gdansk.pl

Trwa rejestracja! Wszelkie informacje o czerwcowych wydarzeniach w Gdańsku **TUTAJ**